

MOZAIKA

10

ČERVEN

2020

UZNADO
SPORT
TÁBORY

CLONA

VÍTEŽNÉ FOTKY
(4)

UZNADO

PŘEDSTAVENÍ
HRY (6)

AUTORSKÁ
PRÁVA V NAŠÍ
ČINNOSTI

PRÁVNÍ
POSILOVNA (19)

PŘEJEME VÁM CO NEJPOHODOVĚJŠÍ TÁBORY!
NEZAPOMEŇTE NÁM POSLAT PÁR ŘÁDKŮ
A POVEDENÝCH FOTEK

PIONÝR

SOUTĚŽ TECHNICKÝCH DOVEDNOSTÍ JIŽ POTŘETÍ V HOLEŠOVĚ

Pionýrská Soutěž technických dovedností probíhala letos již potřetí. Také v letošním roce tuto celostátní soutěž organizovala PS dr. Mirko Očadlíka ve spolupráci se SVČ TYMY Holešov. Do soutěže lze zaslat práce jednotlivců i skupin v oborech papírové modely, výrobky ze dřeva, trojrozměrné textilní práce, plastové modely, funkční modely z balzy a výrobky ze stavebnic (např. Merkur).

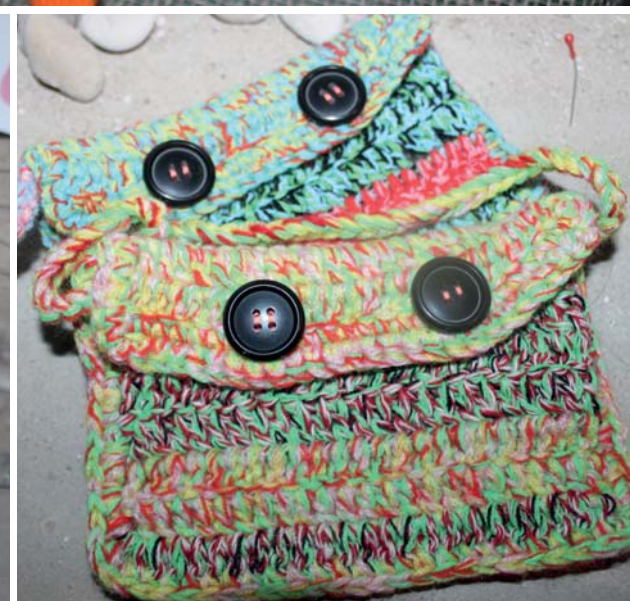
Sedmičlenná porota ve složení Simona Danková, Tereza Březinová, Alena Starečková, Karel Hrnčířík, Martin Sedlář, Vladan Daněk a Petr Vaněk letos hodnotila práce ve třech oborech. Nejvíce bylo papírových modelů, stejným počtem soutěžních prací pak byly zastoupeny obory práce se dřevem a trojrozměrné textilní práce. Jak porotci rozhodli, se můžete podívat na stránkách soutěže na webu pionyr.cz.

Potěšilo by nás, kdyby v příštím roce byly obsazeny i soutěžní obory plastových modelů, funkčních modelů z balzy nebo výrobky z Merkuru a dalších stavebnic.

Jsm rádi, že do soutěže chodí i skupinové práce, protože to je možnost, jak zapojit do aktivity více dětí z oddílů a dětských kolektivů najednou, podnítit v nich chuť tvořit a spolupracovat a zároveň jim dopřát dobrý pocit ze společně odvedené práce. Letos porotu nejvíce zaujaly skupinové práce SVČ TYMY Holešov a Pionýrské skupiny Plši.

Děkujeme všem, kteří se letos do této soutěže zapojili. Také děkujeme všem vedoucím a dospělákům, kteří vedou děti k technické tvořivosti, a už se těšíme na práce, které nám zašlete do příštího ročníku. ☺

Jarmila Vaclachová, vedoucí PS dr. Mirko Očadlíka

TAK ČAU A V ZÁŘÍ ZASE VŠICHNI

... sejdeme se jako obvykle. Je to tak, právě čtete poslední Mozaiku v ročníku 2019–2020. Přinesla docela hodně změn, k těm nejviditelnějším jistě patřilo zařazení samostatné části pro vedoucí oddílů a klubů, pracovních listů pro děti a zavedení tematických vydání. V době vydání této Mozaiky už probíhá příprava dalšího ročníku, ve kterém budou některé z novinek toho končícího nepochybně zachovány.

Ale září je teď daleko, všichni máme hlavy plné spíš toho, do jaké míry se ještě před prázdninami povede obnovit činnost a jak to bude s letními tábory. Zprávy vypadají nadějně, ale známe to, že dne na den může být všechno jinak... Proto místo dalšího povídání navážu na titul. Redakce Mozaiky se s vámi loučí, i když

vlastně jen na pár týdnů, a drží palce, aby letní tábory byly a povedly se i v nestandardních podmínkách na jedničku. Budeme moc rádi, když nám během léta napíšete pár řádků a pošlete občas i nějakou povedenou fotku.

Mějte se krásně a užijte si léto!

Jakub

STRÁNKA PIONYR.CZ/EPIDEMIE STÁLE BĚŽÍ

I přes postupné uvolňování zavedených protiepidemických opatření máme k normálu ještě docela daleko. Stále proto využíváme stránku www.pionyr.cz/epidemie, na které zveřejňujeme aktuální informace o vývoji situace, odkazy na související dokumenty a podobně. Průběžně tu také upravujeme přehled termínů akcí a soutěží, které se postupně posouvají či upřesňují. Kalendárium níže proto berte jako informaci časově podmíněnou – když se po vydání Mozaiky něco změní, najdete to právě na uvedené stránce.

Pořád se proto vyplatí si ji čas od času otevřít a podívat se, co je nového.

KALENDÁRIUM | nabídkový plán akcí a soutěží

9. – 14. 8.	Rukodělná LTŠ, Zelená Lhota, PIKOP
4. – 6. 9.	Pionýrská apatyka, Ždírec nad Doubravou, Pionýr
18. – 20. 9.	Airsoftový víkend – Operace Domino, Mařenice, PS Hrádek
26. – 28. 9.	RF Pionýrského Sedmikvítku – Dětská Porta, Kroměříž, OZKOP
30. 9.	Český den proti rakovině, celá ČR, Liga proti rakovině Praha
10. 10.	Český pohár v ringu, Mladá Boleslav, PS Restart
10. 10.	RF Pionýrského Sedmikvítku – Divadlo, České Budějovice, JČKOP
15. – 18. 10.	72 hodin, celá ČR, Česká rada dětí a mládeže
22. 11.	RF Pionýrského Sedmikvítku – Tance, Holešov, PS Dr. Mirko Očadlíka
28. 11.	Společenské setkání, Praha, Pionýr
5. 12.	Mezinárodní den dobrovolníků

Došlo nám do redakce: Dlouhodobý garant Branné hry Cesta odhodlání (BHCO) Jirka „Generál“ Vostřel hlásí, že letošní ročník hry bohužel neproběhne.

MOZAIKA PIONÝRA – vydává Pionýr, z. s. pro svou vnitřní potřebu. | Uzávěrka tohoto čísla: 1. 5. 2020 (1. den předchozího měsíce) | Kontakty: Pionýr, Senovážné nám. 977/24, Praha 1, PSČ 116 47, tel.: 234 621 299; 777 248 720; fax: 224 215 101; e-mail: mozaika@pionyr.cz. Aktuální informace o spolku Pionýr poskytujeme též na internetu: www.pionyr.cz. | Textové příspěvky přijímáme ve formátech souborů .doc nebo .rtf, foto v dostatečném rozlišení pro tisk (300 ppi – pro použití v tisku ve velikosti 1 : 1). | Odpovědný redaktor: Jakub Kořínek. Grafická úprava: Tereza Trojanová. | Tisk: BOFTISK Nymburk. | Distribuce: Postservis. | V evidenci periodického tisku evidováno pod číslem MK ČR E11046, ČÍSLO ISSN 1213-4686. | Vydáno díky finanční podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zpravodaj je neprodejný.

MOZAIKA 10/2020

Foto na titulu: Klára Holásková Clona: Přišel nám dopis	1
Soutěž technických dovedností!	2
Clona – vítězné fotky	4
Co je UZNADO?	6
Tábory jsou fenomén	8
Představení neobvyklých sportů	10
Těšíte se na září?	12
Pro vedoucí oddílů a klubů	Pro děti
Makáme na sobě	13
Pionýrská metoda SPTO – A jak jsme teda jiní?	14
Soutěž etapových her – rozhovor	15
Dril pro pár medailí	16
Skrytá hrozba energetických nápojů	17
Pionýrská apatyka – lék na naše bolístky	18
Autorská práva v naší činnosti	19
Kaleidoskop	20
Přehled ročníku	22
Pošlete etapovku do soutěže	24

CLONA: NEJLEPŠÍ FOTKY ROKU 2019

Do letošního ročníku se přihlásilo celkem 89 soutěžících ve čtyřech věkových kategoriích (A – 29 soutěžících, B – 30 soutěžících, C – 11 soutěžících a D – 19 soutěžících). Počet soutěžících je srovnatelný s loňským ročníkem, ale přibýlo fotografií ve dvou mladších kategoriích, což je jen dobře. Stále platí, že nejvíce snímků soutěžící posílají do kategorie Tábory, schůzky a výpravy a Příroda a životní prostředí.

„Obecně mne velmi zaujaly fotografie kategorie B. Jejich úroveň je opravdu vysoká a mít všechny fotografie smíchané dohromady, řadu prvních míst by obsadily právě

fotografie z této věkové kategorie. © Mám radost, že jsou mezi dětmi takové talenty,“ říká Josef Cvrček, nováček v porotě, který se focení profesionálně věnuje už několik let a je také lektorem a autorem on-line tréninků pro fotografy. Své kurzy a eBooky věnoval jako ceny vítězům.

V dubnu se fotografie objevily i na facebookových stránkách Pionýra, kde mohli lidé hlasovat a udělit internetovou Cenu veřejnosti. Zvítězila fotografie Přátelství od Elišky Bolfové (PS Zborovice), získala 35 hlasů.

Mirka Tolarová

SLOŽENÍ POROTY:

Jaroslav Vogeltanz – profesionální fotograf se zaměřením na přírodu, desítky let praxe (Zoo Plzeň, Plzeňský deník, dříve Pravda)

Josef Cvrček – profesionální fotograf, lektor fotografování a autor on-line tréninku pro fotografy

Kateřina Kony Konopásková – malířka, grafička, profesionální fotografa se zaměřením na dokumentaci asijské pop-kultury a cestování

Václav Křovina – amatérský fotograf a nadšenec, vítěz několika fotografických soutěží

Marek Novák – amatérský fotograf

Miroslava Tolarová – editorka Plzeňského deníku, amatérská fotografa

Šestičlenná porota namíchaná z profesionálních i amatérských fotografů posuzovala příspěvky s ohledem na věk i téma, fotografie dostal každý člen elektronicky (aniž by věděl, kdo je autorem kterého snímku) a hodnotil je každý samostatně vyplněním hodnotícího listu. V každé věkové a tematické kategorii mohl porotce udělit první, druhé a třetí místo, za něž příspěvek získal 3, 2 a 1 bod. Každý porotce může udělit tzv. Zvláštní cenu porotce.

VÍTĚZNÉ SNÍMKY

VĚKOVÁ KATEGORIE A (2007 A MLADŠÍ) – 29 SOUTĚŽÍCÍCH, 75 PŘÍSPĚVKŮ

P – Příroda (49 příspěvků)

Andrea Mikešová (PS Kamarádi cest Okříšky) „Ještěrka“

T – Tábory, schůzky, výpravy (9 příspěvků)

Eliška Křemenová

(TYMY Holešov) „Svět v bublině“

Ú – Pionýrský úsměv – portrét (11 příspěvků)

Lucie Olexová (PS Beroun Závodí) „Radost“

X – Extra – Pionýrská chemie (6 příspěvků)

Adéla Peterová (93. PS Orion) „X2“

X – Extra – Pionýrská chemie (28 příspěvků)

Eliška Bolfová (PS Zborovice) „Síla přílivu“

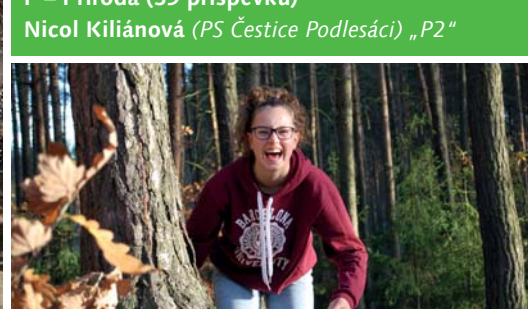
P – Příroda (39 příspěvků)

Nicol Kiliánová (PS Čestice Podlesáci) „P2“

T – Tábory, schůzky, výpravy (44 příspěvků)

Eliška Bolfová (PS Zborovice) „Přátelství“

Ú – Pionýrský úsměv – portrét (28 příspěvků)

Adéla Kaprová (PS Horní Bříza) „Ha! A mám tě!“

VĚKOVÁ KATEGORIE C (1993 AŽ 2000) – 11 SOUTĚŽÍČÍCH, 72 PŘÍSPĚVKŮ

P – Příroda (17 příspěvků)

Eliška Jandová (PS Horní Bříza) „Pavučina“

T – Tábory, schůzky, výpravy (25 příspěvků)

Nikola Bernasová (PS Tuláci Klatovy) „Louka zapadajícího slunce“

Ú – Pionýrský úsměv – portrét (13 příspěvků)

Nikola Bernasová (PS Tuláci Klatovy) „Sluníčko“

X – Extra – Pionýrská chemie (17 příspěvků)

Patrik Sieber (PS Horní Bříza) „Recept na správného pionýra“

Ú – Pionýrský úsměv – portrét (20 příspěvků)

Eliška Vránová (PS Plejády Šternberk) „Vlez mi na záda“

VĚKOVÁ KATEGORIE D (1992 A STARŠÍ) – 19 SOUTĚŽÍČÍCH, 104 PŘÍSPĚVKŮ

T – Tábory, schůzky, výpravy (37 příspěvků)

Helena Pšejová (PS Plejády Šternberk) „Vodní radovánky“

P – Příroda (23 příspěvků)

Filip Kowalski (PS Šenov) „Západ slunce nad Matterhornem“

X – Extra – Pionýrská chemie (24 příspěvků) Klára Holásková (PS Kunovice) „Kreativní od přírody“

ZVLÁŠTNÍ CENA POROTCE

Filip Kowalski

(PS Šenov) „Západ slunce nad Matterhornem“

(viz vítězové kategorie D)

Kryštof Vaněk (TYMY Holešov) „Vlaštovka“

VÍTĚZOVÉ V ČÁSTI VIDEO

V oblasti Video poroty nejvíce zaujal animovaný Scary wood (official trailer) od Barbory Niebrojové a Alice Vokrouhlecké z Domu dětí a mládeže „Na Výstavišti“ z Mladé Boleslavi.

INTERNETOVÁ CENA

Eliška Bolfová (PS Zborovice) „Přátelství“ – 35 hlasů (viz vítězové kategorie B)

Sofie Horejšová (PS Otava Sušice) „X1“

Karel Slípka (PS Kájov) „T3“

Na této dvoustraně je místo jen na vítěze kategorií, ostatní oceněné snímky najdete na adrese: sedmikvitek.pionyr.cz

CO JE UZNADO?

Hra nevznikla zčista jasna. Inspiraci jsme čerpali z již existujících známých a praxí ověřených zdrojů. Těmi byla Stezka, jako původní pionýrský všestranný závod ověřující znalosti a dovednosti dětí, dalším významným zdrojem byly výchovné programy a zprostředkovaně rámcové vzdělávací programy ze škol. Z nich jsme čerpali oblasti a rozsah znalostí a dovedností (kompetenci), kterými mají děti v určitém období disponovat.

Zároveň jsme chtěli, aby hra byla moderní, zábavná, praktická a použitelná za co nejrozličnějších podmínek. To nám umožňuje zvolený herní princip a méně obvyklý způsob hodnocení. Do hry jsme začlenili moderní pedagogické prvky vycházející například ze zážitkové pedagogiky, pozitivní zpětné vazby i tolik důležité a skloňované zodpovědnosti a týmovosti.

Jde nám o rozvoj klíčových kompetencí a měkkých dovedností hráčů, které se těžko měří a dokazují, ale UZNADO to dokáže. ☺

Základní principy hry jsou:

Všestrannost – zahrnuje všechny činnosti a oblasti, které běžně děláme.

Variabilita – hru lze přizpůsobit snad všem místním i prostorovým podmínkám. Takže může být pokaždé jiná.

Pozitivní motivace, práce s chybou, hra bez poražených – cílem hry není být první, ale je to týmovost, schopnost aplikovat získané dovednosti v konkrétních situacích a poučit se z chyb.

Kompetence – hráči si hru do značné míry tvoří sami, rozhodují se, kdy a jaké úkoly budou plnit. Samostatně využívají své schopnosti k dosažení nejlepších výsledků.

KDE A KDY HRÁT?

Kdekoli a kdykoli. Nejvhodnější je venkovní prostor s přirozeně různorodým terénem, kde je kousek lesa, louka i vodní plocha. Hra se dá bez obtíží hrát i ve městě či na vsi, v prostoru táborové základny, na otevřeném prostranství i v náročném (členitém) terénu. Dokonce ji lze odehrát ve vnitřních prostorech (například škole či středisku volného času), pochopitelně s úpravou časových podmínek.

A už jsme jen krůček od toho, že labužníci si hru mohou zahrát v noci, což pro starší děti bude jistě velmi zajímavý prvek. Zkrátka UZNADO je otevřené kreativě a nápadům vedoucích, tak aby se dalo přizpůsobit místním podmínkám prostorovým, věkovým, ale i zájmovým.

Ze zkušenosti doporučujeme, aby hráči prostor znali. Osvědčilo se hrát hru na známém tábořišti nebo ji zařadit na konec víkendového pobytu, kdy už se hráči s herním územím seznámili. Stanoviště by měla být umístěna na významných orientačních bodech (křížení cest, křížek, památný strom...), aby se dala dobře zakreslit do herního plánu. Nejmladším dětem můžeme trasu ke stanovištím vyznačit barevnými značkami, starším můžeme pomoci azimuty z výchozího bodu nebo třeba GPS souřadnicemi.

TÝMY HRÁČŮ

Ve hře je důležitá komunikace a schopnost řešit problémové situace. Již sestavení týmů, kde nehrají hráči sami za sebe, ale za celý tým, je zkouškou takových schopností. Týmy se skládají ze čtyř hráčů, nezávisle na poměru mezi dívkami a chlapci. Jediným omezením je u týmu věk. Věkové kategorie opět odpovídají našim výchovným programům a jsou to: Nejmladší pro děti do 2. třídy ZŠ, Mladší

3. – 5. třída ZŠ, Starší 6. – 8. třída, Nejstarší od 9. třídy dál. S ohledem na věkové kategorie jsou připravovány úkoly na jednotlivých kontrolních stanovištích. Není ale podmínkou, že úkoly musejí být vždy diferencované pro všechny čtyři kategorie. Pravidla připouští totožný úkol pro více kategorií. V takové situaci je třeba přizpůsobit hodnocení úkolu.

SYSTÉM HRY

Základem hry jsou hvězdnicovitě uspořádaná kontrolní stanoviště v různé vzdálenosti (do 0,5 km) od výchozího bodu. Plánek všech stanovišť je i s krátkým popisem úkolu a označením jedné z pěti oblastí, do které stanoviště patří, umístěn ve výchozím bodu. Herní týmy na začátku hry obdrží průvodní kartu s označením věkové kategorie (bere se podle nejstaršího hráče v týmu) a seznamem kontrolních stanovišť. V časovém limitu (např. 2 hodiny – volíme dle náročnosti hry a terénu) se pak snaží splnit co nejvíce úkolů. Která stanoviště tým navštíví a v jakém

pořadí, si hráči volí sami a záleží jen na nich, jakou strategii zvolí. Zda čas určený pro hru využijí bezezbytku nebo si udělají přestávku. Na kontrolních bodech se neměří tzv. čekací čas, jde o rozhodnutí týmu, bude-li na plnění úkolu na obsazeném stanovišti čekat, či změni svou strategii.

Do průvodní karty na kontrolním stanovišti vedoucí zaznamenává pouze splnění/nesplnění daného úkolu. Pokud se týmu nepodaří úkol napoprvé splnit, může jej plnit opakovaně, ale nejprve musí jít plnit úkol na jiném stanovišti. Pokud se podaří v opakovaném pokusu zadání splnit, do karty se zapisuje splnění úkolu s opravou.

ÚKOLY A KONTROLNÍ STANOVISŤE

Zapomeňme na zaškrtávání správných odpovědí A, B, C, D. Hráči mají řešit problémové situace za pomoci svých znalostí a dovedností a prokázat tak své kompetence, získané

náročnost, ale i časovou dotaci na hru, stejně jako různou vzdálenost kontrolních bodů. Úkoly na stanovišti volíme co nejrealističtější a praktické. Nemí třeba vymýšlet úkoly s množstvím pomůcek, které je třeba na stanoviště donést. Úkoly jsou volené z oblasti týmových aktivit, tzv. problem solving activities (aktivity zaměřené na vyřešení problému), málo strukturovaných her a zážitkových aktivit. Příkladem může být z oblasti techniky úkol překonat vodní tok suchou

„JE OBROVSKÝM PŘÍNASEM UZNADA, ŽE SE DĚTI NEPOROVNÁVAJÍ MEZI SEBOU. NIKDE NEVISÍ STARTOVNÍ KARTY S PŘESNÝMI VÝSLEDKY A VY NESLEDUJETE TU SVOJI, JAK SE PROPADÁ STARTOVNÍM POLEM. HRA A JEJÍ POZITIVNÍ HODNOCENÍ – TO, CO SE Povedlo – NEVYTVÁŘÍ PORAŽENÝCH. NAOPAK NABÍZÍ MOŽNOST POUČIT SE, POZITIVNĚ MOTIVUJE A STAVÍ NA JIŽ ZVLÁDNUTÉM.“

nejen na oddílových schůzkách. Nikdy se úkol neřeší individuálně, zapojit se má podle svých schopností každý z členů týmu. Hráči si v týmu radí a společně se o správnosti řešení rozhodují.

Využili jsme i oblasti výchovných programů. Hra se tak pohybuje v pěti tématech: Člověk a společnost, Příroda, Sport, Technika a Umění, v nichž najdeme všechny běžné činnosti z pionýrských oddílů. Při sestavování a přípravě není možné některou z oblastí vynechat. Jde nám o všestrannost a pestrost činností i plněných úkolů. Z každé z oblastí je pro hru třeba připravit minimálně dvě, lépe tři a více stanovišť. Hráči musí mít na výběr, které z úkolů zkusí plnit. Úkoly mohou být různě obtížné i časově náročné, což vnáší do hry velký strategický prvek. Při rozhodování, které z kontrolních stanovišť tým hráčů navštíví, tak berou hráči v potaz jeho

nohou za využití připraveného materiálu, kterým bude lano.

Pro lepší názornost a orientaci doporučujeme oblasti označit symbolem nebo barvou. Takový symbol může figurovat na plánu na výchozím stanovišti, na označení jednotlivých kontrolních stanovišť i v průvodní kartě týmu.

JAK HODNOTIT

UZNADO není závod! Týmy nehrají proti sobě. Hráči hrají se sebou v rámci svého týmu a proti hře. Důležité je zvládnout něco nového, něco, o čem hráči doteď nevěděli, že to dokáží a umí.

Úspěšnost ve hře se hodnotí na základě množství stanovišť splněných nebo splněných s opravou. Pro zdárné zvládnutí hry je třeba splnit, byť s opravou, minimálně jeden úkol z každé z pěti oblastí – tým se umístí v bronzovém pásmu. Umístění ve stříbrném pásmu získává tým se splněnými úkoly bez potřeby opravy alespoň u jednoho stanoviště z každé oblasti a min. tři dalších s opravou. Ve zlatém pásmu se umístí tým, který splní bez potřeby oprav alespoň jedno stanoviště z každé oblasti a min. tři další bez oprav. Hodnocení je možné upravit dle místních podmínek a náročnosti připravených úkolů. Vždy však dodržujeme zásadu všestrannosti.

Je obrovským přínosem UZNADA, že se děti neporovnávají mezi sebou. Nikde nevisí startovní karty s přesnými výsledky a vy nesledujete tu svoji, jak se propadá startovním polem. Hra a její pozitivní hodnocení – to, co se povedlo – nevytváří poražených. Naopak nabízí možnost poučit se, pozitivně motivuje a staví na již zvládnutém.

NÁZEV A LOGO

Název UZNADO sice není atraktivní, ale další nápady nepřišly. Přijměte tedy zkratkový název hry **Umím, ZNám A DOvedu**. Je to spíše označení principu hry, taková registrační značka. Zasadit hru můžete do svého tématu nebo motivace dle libosti. Dovedeme si představit hry Indiánskou stezkou, Za poklady Aztéků, Dostavnickem divokým západem, Let na oběžnou dráhu a ještě dál... – zkrátka kam vás vaše fantazie a podmínky pustí. S librety pracujte dle libosti.

A logo? Nám se zalíbila turistická značka. Je jednoduchá, variabilní a její pruhy mohou odpovídat nejen barevnému označení věku, ale především pásmu, ve kterém se tým umístí. Pro rozlišení pásma je možné použít zlatou, stříbrnou a bronzovou folii. Zájemcům ji umíme a můžeme vyplotovat a připravené šipky dodat.

Pokud vás popis hry jen trochu zaujal a vyzkoušíte ji na svých schůzkách, akcích či táborech, budeme moc rádi, když nám dáte vědět a podělíte se o fotky, postřehy a náměty na úkoly na kontrolní stanoviště. Pište na katerina.pimpa@gmail.com

Rádi bychom vytvořili databázi úkolů jako nabídku pro organizátory. Aktuálně nestačí naše síly, tak prosíme, pokud vás napadá, co by se do hry dalo zařadit – pište.

Katka PIMPA Součková

TÁBORY JSOU FENOMÉN

Proč jsou takovým svěbytným jevem? Letošní rok nám – vzhledem k probíhající pandemii – opět ukázal na tábory, jako na zcela zvláštní fenomén strhávající na sebe pozornost našinců i veřejnosti. Nechceme nyní na prahu léta probírat otázky přípravy táborů od A do Z. Ale chceme se zastavit u některých záležitostí a připomenout je.

Tábor – „...už jenom to slovo voní především létem a prázdninami, dřevem, trávou, kouzelnými chvílemi, kouřem táborového ohně, hvězdnou oblohou. Intuitivně ho vnímáme jako něco důležitého, jedinečného, často završení celoroční oddílové nebo skupinové činnosti...“ to jsme psali ve speciálu Mozaiky. Aktuální číslo ho proto nemá celý opakovat, ale téma táborů je přítomné v celé řadě příspěvků a rubrik, například na straně 15 najdete rozhovor s autorkou jedné z etapových her úspěšných v pionýrské soutěži, Právni posilovna na straně 19 se věnuje tématu autorských práv při činnosti, zejména na táborech...

PROČ JEZDÍME NA TÁBOR?

Otázka, která se objevuje se stejnou pravidelností, s jakou odškrtneme další a další ročníky táborů, a odpovědi jsou rozmanité...

... je to výzva a dobrodružství,

kteří nikdy nekončí! Tábor má svůj půvab přesto, že jde vlastně o nekonečný koloběh práce a povinností, jež účastníci – vedoucí a instruktoři – mají, před táborem, v jeho průběhu i po něm. Každé z těchto období s sebou nese množství úkolů a práce. Ale současně i takovou dávku kouzla, že je schopné nás – přes značné množství nezřídka i jen bytostně úřednických úloh – přenést. Pomáhá tomu i vhodné zapojování pionýrek a pionýrů jakéhokoli věku do spolupodílu na zajištění chodu a utváření táborového života.

... je to jedinečné výchovné prostředí.

Pionýrské tábory vedou k naplňování výchovných cílů Pionýra a oddílu. Nabízejí prostředí pro „pěstování“ oddílové atmosféry a vztahů i pro všestranný rozvoj osobnosti každého táborníka – od života v přírodě, přes růst fyzické zdatnosti k péči o vztahy s jinými. A to v jediném nepřerušovaném časovém úseku, dvacet čtyři hodin denně. Používání příběhů, her je přitažlivá forma ke zprostředkování podnětů a rozvoje táborníků, poutavý způsob přibližování hodnot Pionýra – Pionýrských ideálů.

... je to tradice.

Tak například tábor na Kamenci. První tábor stál nad řekou Zdobnicí v roce 1955. Na jeho budování se podíleli pionýři, jejich vedoucí, rodiče a četní přátelé. Stejně tak pečlivě se starali i o okolí tábora – táborníci za uplynulá desetiletí vysázeli a ošetřili tisíce lesních stromků, posekali hektary luk. Programově byl tábor motivován tak, že táborníci byli indiány, vojáci, výsadkáři... účastnily se ho naše děti, ale i jejich vrstevníci z Polska, Německa, jezdí tam už i děti z Prahy a jiných měst republiky, kam bývalé Kamenečáky rozvál čas a povinnosti. Jen málokterý pionýrský tábor vstoupil i do literatury – ten náhodských pionýrů ano – právě o něm, o dětech a jejich životě v táboře vyšla kniha Jana Mareše – Stromy rostou do nebe.

... poezie, romantika – nejsou samoučelné.

Děti touží stát se na chvíli někým jiným – proměnit se na rytíře, elfy, piráty, kovboje, odbojáře. Proto si s dětmi hrajeme – ocitáme se společně v jiném světě a děti to baví (a proč to nepřiznat: Baví to i nás!). Legendy/příběhy, které provázejí naprostou většinu našich táborů, nabízejí totiž jedinečný nástroj, jak dětem přiblížit spoustu věcí neškolním způsobem. Kosmonaut posouvá hranice lidského vědění, Asterix nikdy nepodrazí kamarády, Robinson potřebuje Pátka, Harry Potter se nevzdává, i když se zdá, že je vše ztraceno – to jsou příklady, kdy nenásilně spoluutváříme hodnoty dítěte a to si je přinese i do života.

A tak i když letos možná nebudeme mít tu nejvymazlenější hru, můžeme se soustředit na to hlavní: Tábor je příležitostí, jak intenzivně prožít čas společně, naplnit ho zážitky, něco se naučit, posílit ducha a tělo jednotlivců i tým.

Martin

PÁR PRAKTICKÝCH INFORMACÍ

PROVOZ ÚSTŘEDÍ PIONÝRA V ČERVENCI A SRPNU

Ústředí Pionýra během letních prázdnin samozřejmě funguje, ale s ohledem na vybírání dovolených a účast na táborech přechází do trochu nestandardního režimu. Od pondělí do pátku jsou zajištěny stálé služby od 10 do 15 hodin (pracovní doba se nijak nekrátí, jen je o něco „klouzavější“).

Platí známé kontakty: 234 621 299, 777 248 720 (v provozu nepřetržitě), pionyr@pionyr.cz

HORKÁ LINKA – 777 248 720

Proč je u mobilního kontaktu ústředí poznámka „v provozu stále“? Tohle číslo se přes letní prázdniny mění na takzvanou táborovou horkou linku, kterou má stále někdo u sebe a je připravený přijmout hovor v pracovní dny i o víkendu. Tato linka slouží pro případy, kdy během táborů nastane problém, který vyžaduje součinnost někoho z ústředí nebo vedení Pionýra. Nejde sice o kouzelné sluchátko, které vyřeší vše a okamžitě, ale o první kontakt, který vaše potíže zachytí a případně předá dál (podle jejich povahy).

CO DĚLAT, KDYŽ PŘIJDE MALÉR?

JISTĚ, HORKÁ LINKA NA ÚSTŘEDÍ MŮŽE POMOCI, ALE JEN V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH. NĚKOLIK ZÁKLADNÍCH RAD A INFORMACÍ PRO KRIZOVÉ SITUACE NAJDETE TAKÉ V „PIONÝRSKÉ SITUACI“ CO DĚLAT, KDYŽ... PŘIJDE MALÉR?! (NA WWW.PIONYR.CZ V ČÁSTI PRO ČLENY).

CO TÁBORY A EPIDEMIE? JAKÁ PRAVIDLA MUSÍME DODRŽOVAT?

MNOHOKRÁT POLOŽENÁ OTÁZKA... VZHLEDEM K TOMU, ŽE SE INFORMACE STÁLE MĚNÍ A PŘIBÝVAJÍ, SLEDUJTE WEB WWW.DOBRYTABOR.CZ, KDE JSOU SHRNUTA ZATÍM ZNÁMÁ PRAVIDLA A DOPORUČENÍ – PŘEHLEDNĚ ROZČLENĚNÁ PRO POŘADATELE TÁBORŮ I PRO RODIČE.

I TÁBORY JSOU PŘÍLEŽITOST PRO PROPAGACI

Možná si říkáte, že málokdo má při táboře čas spísat články nebo vydávat tiskové zprávy. To ale neznamená, že propagaci pustíme z hlavy. Pár fotek na sociální síť – třeba i s hashtagem **#pionyr** – tolik času přece nezabere. A co třeba natočit krátké video a poslat ho do televize? Není to zdaleka tak složité, jak se může zdát. Praktickými radami a odkazy vám může pomoci stránka „Staňte se televizními reportéry“

(na www.pionyr.cz / Pro členy / Komunikace).

A nezapomeňte několik povedených fotek poslat také na e-mail mozaika@pionyr.cz.

! Ovšem pozor – než fotky či videa zveřejníte, ujistěte se, že máte v pořádku souhlasy od rodičů (více také na webu **Pro členy – Řízení / Práce s osobními údaji**).

SHÁNÍTE TÁBOROVOU ZÁKLADNU NA SRPEN?

Pionýrská skupina Dobruška nabízí v termínu 15. 8. – 28. 8. 2020 pronájem tábořiště s kapacitou 40 osob.

Základna se skládá z budov: kuchyně, jídelna, umývárna, toalety (splachovací), sprchy (teplá voda z bojleru) a hospodářské budovy. Vaří se na kamnech na dříví, k dispozici jsou dva plynové vařiče na velké hrnce.

Základna se nachází cca 2,5 km od Dobrušky. Podél základny protéká Zlatý potok, v areálu je velká louka a okolí je průchozí les na hry.

Kontakt: Andrea Kulichová (andrea.strapkova@centrum.cz)

Máte také podobnou nabídku? Využijte inzerci na www.pionyr.cz v části pro členy.

KDE SI O TÁBORECH PŘEČÍST VÍC?

Zalistujte si tematickým speciálem, který vyšel s Mozaikou v listopadu 2018. Nabízí náměty, zkušenosti i zamyšlení nad tábory z různých pohledů. Najdete ho také na webu: mozaika.pionyr.cz

HEJBNĚTE KOSTROU!

Sport k naší činnosti patří a může mít spoustu podob – od hrátek jen tak pro radost po organizované turnaje, sporty individuální i týmové, na louce, v tělocvičně, v lese, ve vodě... Na této dvoustraně vám představíme pár ne zcela tradičních sportů, které můžete vyzkoušet třeba na táborech. Pravda, ringo leckdo zná, ostatně se o něm v téhle Mozaice ještě dočtete, ale mnoho pionýrů ho ještě neobjevilo – přitom je to na vybavení velmi nenáročná hra, která děti baví. Snad i ostatní náměty vás zaujmou a vyzkoušíte je.

RINGO

Ringo je sport podobný volejbalu či házené, nehraje se ovšem s míčem, ale s gumovým kroužkem (má vnitřní průměr 17 cm a váží asi 165 gramů). Ringo pochází z Polska a je tam hodně populární, proběhlo zde také první mistrovství světa (v roce 1973). Pro zajímavost – hra vznikla jako součást tréninku šermířů.

Podobně jako u zmíněných míčových her jde o to, aby kroužek spadl na soupeřově polovině hřiště, hra cvičí ohebnost a rychlé reakce. Hru zahajuje podání ve stoje (ne z výskoku), přičemž podávající se mění, když je součet bodů dělitelný pěti. Kroužek je dovoleno chytat pouze jednou rukou, nesmí se s ním chodit ani nahrávat. Hraje se do patnácti bodů, kdy je hra ukončena, pokud je rozdíl bodů víc než dva. Pokud je rozdíl menší, prodlužuje se do sedmnácti bodů.

Ringo je možné hrát na klasickém volejbalovém hřišti (18×9 metrů), horní okraj sítě je ve výšce 243 cm.

FAMFRPÁL

Kdo by neznal hru z příběhů Harryho Pottera, kdy hráči na létajících košťatech chytají zlatonku? Když se košťata vymění za obyčejné tyčky nebo klacky, dá se famfrpál hrát jednoduše i na táboře. Famfrpál v sobě kombinuje prvky házené, vybíjené a rugby a jde o týmový míčový sport, kde proti sobě stojí dvě sedmičlenná družstva složená ze třech střelců, dvou odrážečů, brankáře a chytače. Každý si tak může najít roli, která je mu nejbližší. Cílem hry je sbírat body jednak za prohození balonu kruhy protihráče a jednak chytit zlatonku, tedy nestranného hráče s míčkem zavěšeným zezadu kalhot. Hru lze snadno přizpůsobit podmínkám i věku dětí a nejruznější adaptace hry lze najít na webu: www.hranostaj.cz. Oficiální pravidla tohoto poměrně nového sportu lze pak nalézt na webu: www.famfrpal.cz

DISCGOLF

Discgolf je jedním z nejrozšířenějších sportů s létajícím talířem, který pravidly vychází z klasického golfu. Cílem je trefit létající disk do koše (jamky) na co nejmenší počet hodů. Disk se hází z určeného výhoziště na cílovou jamku. Tu tvoří v oficiální verzi hry ocelový koš, postačí však i strom, pařez, nebo dřevěný kůl zatlučený do země. Při vytyčení jamek nemusí jít jen o vzdálenost, naopak vhodné je vymyslet „hřiště“ plné přírodních překážek, jako jsou stromy, keře nebo vodní plochy, které odhalí schopnost hráčů házet krátké i dlouhé, levo i pravotočivé hody. Hru může hrát libovolný počet hráčů, kteří se pravidelně střídají a počítají si, kolikrát disk hodí, než jím trefí cíl. Vítězem je ten hráč, který dosáhl nejméně hodů v součtu za všechny jamky. Disků na discgolf je celá řada, ty nejlevnější stojí okolo 200 Kč, u některých oficiálních hřišť se dají i bezplatně půjčit. Více informací na: www.discgolf-hunters.com

Chcete-li zaměstnat spíše nohy než ruce, nabízí se hra zvaná Fusgolf, při které se kope míč do dostatečně velkých „jamek“ v zemi – lze také hrát v různě náročném terénu.

MÖLKKY

Jde o venkovní hru podobnou kuželkám, avšak oproti nim má tato tradiční finská venkovní hra jedno důležité pravidlo navíc. Jednotlivé kolíky mají totiž různá čísla a cílem hry je získat součtem shozených kuželek přesně 50 bodů. Pokud hráč shodí více, vrací se skóre na 25. Nejde tedy pouze o náhodu, ale také dobře zvolenou strategii. Kromě základní sady, kterou lze pořídit za cca 700 korun a která obsahuje 12 dřevěných kuželek, házeč kolík a podrobná pravidla, už je zapotřebí jen nějaké vhodné venkovní místo a libovolný počet hráčů. Vzhledem k tomu, že kuželky jsou vlastně jen špalíky s čísly, můžete si je snadno vyrobit i sami.

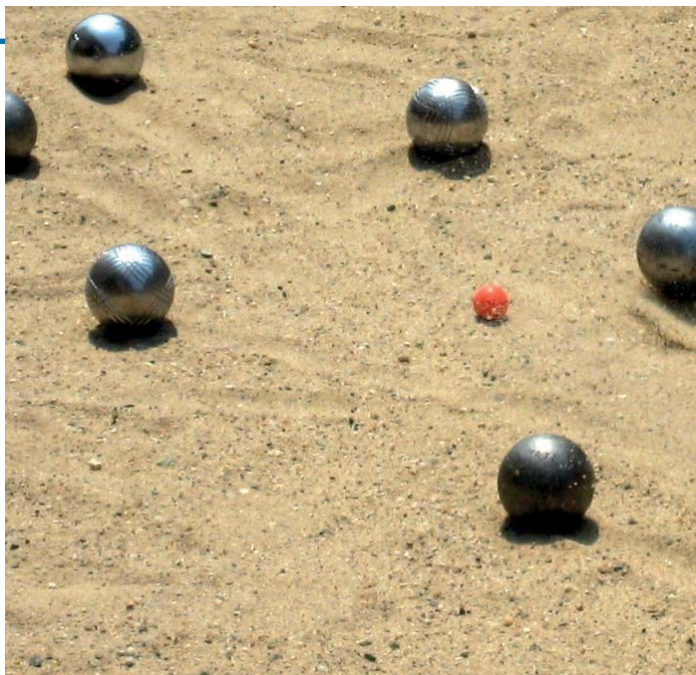

PÉTANQUE

Francouzská hra (česky koulená) je určená pro jednotlivce nebo dvou či trojčlenná družstva. Jsou k ní potřeba kovové koule (průměr 7–8 cm, váha 650–800 g) a malá dřevěná. (Ve dvou a čtyřech tři koule na osobu, v šesti dvě koule na osobu.) Sady koulí se dají koupit (od cca 300 Kč), nebo s trochou improvizace nahradit. Rozměry jsou cca 4×15 m.

Hrají proti sobě dva hráči či družstva. Na zemi je vyznačen kruh o průměru cca 50 cm, odkud se hází. (V následujících hrách je kruh tam, kde skončilo prasátko v minulé hře.) První hráč hodí prasátko libovolným směrem 6–10 m daleko (u dětí méně). Poté hodí kouli tak, aby skončila co nejbližší prasátku. Pak hází soupeř (v družstvu se hráči libovolně střídají), dokud některá z jeho koulí není prasátku blíže, než koule protihráče. Koule se nesbírají. Když jednomu z družstev koule dojdou, to druhé dohází ty své. Vítězí družstvo, které má nakonec kouli nejbližší prasátku – získává tolik bodů, kolik má koulí blíže, než je nejbližší soupeřova.

Koulemi je povoleno např. vyřazet koule soupeře či prasátko, postřelovat svoje koule atd. Tradičně se hraje do 13 bodů. Hra je velmi fyzicky nenáročná a lze hrát v podstatě kdekoli.

PRO ZDATNÉ PLAVCE

– vodní vybíjená všech proti všem

Hru můžete hrát v bazénu či rybníce – v takové hloubce, aby všichni dokázali stát na dně (samozřejmě lze hrát například i na louce či v tělocvičně). Na začátku stojí všichni hráči v kroužku a mezi nimi plave několik míčů (přiměřeně dle počtu, cca jeden na čtyři až pět hráčů). Na pokyn rozhodčího se nejprve všichni pokusí míče získat pro sebe a pak začnou vybíjet ostatní. Kdo je vybitý, může pomáhat s lovením zahozených míčů. Vybití je možné se vyhnout klasicky buď chycením míče, nebo vyhnutím se (např. i pod hladinu). Podle zdatnosti hráčů je možné zavést i další pravidla, např. že ten, kdo hodil chycený míč, je sám vybit.

V menším počtu hráčů lze hru zpestřit tak, že si každý musí pamatovat, kdo ho vybil. A pokud je tento hráč později také vybit, dříve vyřazený se zase vrací do hry (např. Lenka vybijí Petra, ten jde z pole. Později, když Lenku vybijí Maruška, Petr je zpět ve hře). Vyhrát pak může jen ten, kdo postupně vybijí úplně všechny.

**NÁMĚTY NA DALŠÍ AKTIVITY NAJDETE VE SPECIÁLU MOZAIKY Z LISTOPADU 2017
A TAKÉ NA ADRESE PIONYR.CZ/INSPIRACE.**

TĚŠÍTE SE NA ZÁŘÍ? Plánujte a nepřepalte start.

Léto je za dveřmi a září tu bude co nevidět. Jistě, to všichni víte, nečtete Mozaiku proto, abychom vám připomněli, jak jdou po sobě měsíce v roce. Ale v poslední době mají všichni tak plnou hlavu letních táborů, až se zdá, jako bychom zapomínali, že jsou jen součástí celoroční činnosti – a ta se snad v září konečně rozběhne, jak se patří.

ŠTĚSTÍ PŘEJE PŘIPRAVENÝM

S postupným uvolňováním omezujících opatření a vyhlídkou, že „na podzim už to půjde“ se termíny mnoha nejen pionýrských akcí posouvají na září a říjen. Jenže to je jen osm víkendů, které nejsou nafukovací. Proto připomínáme nutnost plánování a realistického rozvržení vlastních sil. I když si nechcete nechat nic ujít, bude určitě lepší nějakou akci oželeť, než se hned během prvních dvou měsíců pionýrského roku uštvat. Děti budou možná smutné, ale jistě si to nechají vysvětlit. Ostatně marná snaha stíhat více věcí najednou by se jim možná dala přiblížit i nějakou vtipnou hrou. ☺

SERIÁL O PLÁNOVÁNÍ

Možná si ještě vybavujete, že v celém minulém ročníku Mozaiky běžel seriál o plánování v naší činnosti. Pokud to není zrovna vaše silná disciplína, ale je vám jasné, že bez plánování to tak úplně nejde, tak právě tady najdete cenné rady a náměty. Tak zalistujte a plánujte s rozvahou. Tady je pár konkrétních námětů, které můžete ve svých kalendářích zohlednit.

PŘI PLÁNOVÁNÍ NEZAPOMEŇTE...

KYTIČKY AŽ V ZÁŘÍ

Dobročinná sbírka Český den proti rakovině, jejímž je Pionýr už řadu let partnerem – a naši dobrovolníci již nasbírali přes 17 milionů korun – měla proběhnout ve středu 13. května. Jako mnoho jiných akcí byl ale i její 24. ročník v kalendáři posunut až za letní prázdniny. Pokud to okolnosti dovolí, proběhne **ve středu 30. září 2020**.

Tak si toto datum poznačte ve svých kalendářích, podrobnější informace se dozvíte, jakmile budou k dispozici.

72 HODIN

Ať už se do projektu 72 hodin zapojujete tradičně nebo se chystáte poprvé, zaznamenejte si datum **15. až 18. října 2020**. Během těchto tří dnů se opět dobrovolníci po celé republice pustí do aktivit, kterými pomohou přírodě, místu, kde žijí, anebo potřebným lidem. Jak přesně? To už záleží na vašem nápadu a místních podmínkách.

V zářijové Mozaice se dozvíte víc, sledovat můžete také web projektu www.72hodin.cz.

AIRSOFTOVÝ VÍKEND V ZÁŘÍ

Pionýrští příznivci airsoftu se těšili na prodloužený víkend 7. – 10. května 2020 do Mařenic (okres Česká Lípa) na airsoftové setkání nazvané Operace Domino. Přichystány byly tematicky založené mise, soutěže pro jednotlivce i skupiny a další doprovodný program.

V květnu sice setkání neproběhlo, ale nemusíte zoufat – jeho konání je (předběžně) přesunuto na víkend **18. – 20. září 2020**.

CO ZATÍM MŮŽEME PUSTIT Z HLAVY?

DODGEBALLOVÉ TURNAJE BUDOU AŽ PŘÍŠTÍ ROK

Na podzim letošního roku byly naplánovány dva pionýrské dodgebalové turnaje – jeden v Čechách a jeden na Moravě. Nicméně vzhledem k tomu, že oddíly se nescházely a netrénovaly, dohodli jsme se s Českou asociací dodgeballu, že rozjezd pionýrských turnajů v tomto sportu o rok posuneme. Takže jestli váháte, zda se do dodgeballu pustit, tak hurá do toho, na trénink ještě budete mít dostatek času.

ZLODĚJ POTVRZENÍ NEDÁVÁ

Kdysi mi známý starší advokát vyprávěl příběh, který slyšel od svého prvního zaměstnavatele, předválečného advokáta. Jeho klient p. Hubert, se nedostavil na pravidelnou schůzku a objevil se až za měsíc. Vše vysvětlil tím, že na obchodní cestě v Turecku se nedohodl s tureckým partnerem, vrátil mu zálohu a v dobrém, jak se domníval, se rozešli. V předvečer odjezdu mu do hotelu úředník doručil zákaz vycestování a předvolání k soudu. Důvodem byla žaloba o vrácení zálohy (kterou zaplatil). U soudu vyslechl nářek obchodního partnera a tři svědky, kteří křivě dosvědčili, že se k tureckému partneru choval nezdvořile a odešel s tím, že nevrátí ničeho. Jednání bylo odročeno. Pan Hubert vyhledal advokáta doporučeného ředitelem hotelu. Advokát vše vyslechl, požádal o zálohu na zvýšené náklady, a ujistil, že vše dopadne dobře. U dalšího soudního jednání advokát k velkému překvapení pana Huberta potvrdil průběh jednání. Odmlčel se a pokračoval: že jeho klient si již ten samý večer uvědomil nesprávnost svého chování a druhého dne obchodního partnera navštívil, zálohu splatil, a to v přítomnosti dvou ctihodných tureckých obchodníků. Ti před soudem vše dosvědčili. Žaloba byla zamítnuta a pan Hubert se vrátil domů. Z příběhu plyne zásadní poučení: nesmíme platit, aniž bychom dostali potvrzení o placení. Je totiž nejenom právem požadovat potvrzení o placení, ale povinností toho, komu platíme, potvrzení vydat. Povinnost je tak silná, že pokud by nám bylo odpíráno vydání potvrzení, platit nemusíme. Stejně tak musíme žádat a uschovat účet při nákupu v obchodě. Bez něj nelze placení doložit a výrazně si ztížíme případnou reklamaci. Poctivý vždy potvrzení vydá.

Michal

JE TO KOMPLEXNÍ PROBLÉM

Seriál o environmentální výchově směřuje do cílové rovinky a je tak na místě shrnout dosavadní znalosti a pokusit se je propojit s pravděpodobně největší výzvou dneška – klimatickou krizí.

Kdo chce zapalovat, musí sám hořet. U environmentální výchovy ale jen zapálení pro věc nestačí. Dnešní debatu o klimatické změně formuje spousta názorů, odborných studií a utváří ji tolik faktorů, že je takřka nemožné se v tom neustále orientovat. Zkrátka – je to komplexní problém.

Pokud se do toho vedoucí pustí, měl by myslet na jednu důležitou věc. Změny klimatu nejsou jen objektivně existující problém, ale i společenský konflikt, a děti potřebují nejen porozumět příčinám (spalování fosilních paliv, kácení lesů, intenzivní chov...), ale také různým postojům. Potřebují zjistit, jak to mají samy a jak se ke změně klimatu staví jejich přátelé a rodiče. Potřebují pochopit, že změny klimatu nemají jen dvě strany, černou a bílou, ale celé spektrum barev. K tomu jsou vhodné debaty a vcítění se do rozličných aktérů.

O klimatické krizi bychom navíc měli mluvit až se staršími dětmi a hlavně je neděsit – naopak, je vhodné jim ukázat, že existují řešení přímá a nepřímá (skrže ovlivňování jiných lidí) i řešení adaptační a mitigační (směřující k oslabení příčin vzniku klimatických změn).

Na empatii a různých přístupech k problému je konečkonců založená celá environmentální výchova. Je proto potřeba zachovat si otevřenou mysl, mít cit a zby-

tečně „netlačit na pilu“. Berme děti do přírody a ukazujme její jedinečnost, chovejme se sami zodpovědně a tu a tam zařaďme nějakou environmentální hru nebo aktivitu. Protože i malý krůček směrem k lepšímu životu na Zemi má význam.

Zdroj a více info: Jak učit o klimatu (Jan Činčera)

Tirís

PAMĚŤ • POMOC • POZNÁNÍ • PRAVDA • PŘÁTELSTVÍ • PŘEKONÁNÍ • PŘÍRODA

PŘÁTELSTVÍ aneb kompetence a Ideály Pionýra

Být v partě, týmu, mít kamarády, společné zážitky – jeden z výjimečně silných důvodů, proč děti chodí do našich oddílů. Ovšem i ideál PŘÁTELSTVÍ je vícevrstevnatý a pochopitelně tomu odpovídá i postupné vršení kompetencí, úměrné věku a zkušenostem.

Vnímat druhé, učit se jim naslouchat. Ale získávat též jistotu ve vyjadřování: dokázat srozumitelně říci, co si myslím. O umění přiznat chybu ani nemluvě – to je ovšem prubířský kámen nejen pro chybujícího, ale i všechny kolem... Jaká bude jejich reakce? Vztahy jsou pro život kohokoli a všech významné, a tak schopnost řešit problémy, které život přináší, je důležitá. Někdy to může být i bolestné, ale bez vůle pečovat o vztahy mezi lidmi by byl život svízelný. Občas si každý pomyslí, jak by mu bylo dobře, kdyby mu nikdo do ničeho nekecal a on si mohl dělat vše jen a jen po svém. Ale dokázal by toho tolik, kdyby byl jen sám? Nedokáže tým – společnými silami – víc?

To vše jsou náměty, které lze – věkově přiměřenými způsoby – dětem ukazovat, nechat je prožívat. Při hrách, soutěžích, práci. Navádět je na zkoušení si týmových rolí, ověřování si vlastních sil, schopnosti spolupráce s ostatními, rozvíjet dovednost nést spoluodpovědnost za výsledek týmu... – to vše a ještě mnoho dalšího lze dětem pro jejich rozvoj vědomým naplňováním ideálu PŘÁTELSTVÍ nabídnout.

Přátelství není „jen“ silné slovo, ale je i zcela obecně uznávanou hodnotou. A dokážeme-li dětem zprostředkovat jeho obsah, vybavíme je do života čímsi úžasným a nenahraditelným.

Martin

PIONÝRSKÁ METODA

ZÁVĚREM

Začneme zdánlivě trochu nevesele: Výchovná činnost není úplně jednoduchá práce – nedá se na ni totiž uplatnit všeobecně stoprocentně platný jednotný postup, děti jsou různé věkem i svojí osobností, rozmanité jsou i podmínky v jednotlivých místech a kolektivech. Její výsledky se navíc nesnadno „změřit a zvážit“, takže posoudit správnost zvolených výchovných postupů nejde zpravidla okamžitě. Naopak – ovoce nesou až v dlouhodobém výhledu.

Jistě si proto někdo nyní položí otázku, jestli se nedopouštíme protimluvy, když říkáme to, co je zde uvedeno v úvodních větách? A přitom tvrdíme, že pionýrská výchovná metoda tvoří s dalšími složkami pionýrské činnosti vnitřně provázanou, vyzkoušenou a ověřenou soustavu prvků, která je dostatečně pružná a rozmanitá, aby nabídla funkční modely pro každou příležitost či věkovou kategorii, a přitom byla přiměřená a zajímavá.

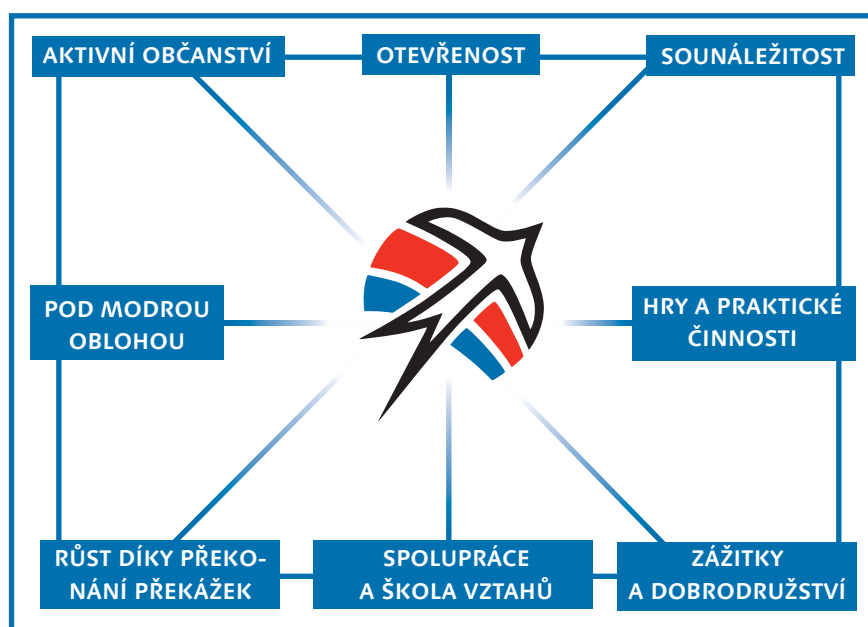
Ale ten, kdo alespoň trochu uvažuje nad (výchovnou) prací v oddíle a na táboře, ví, že o protimluv nejde.

Jde o užitečný nástroj a jako s jinými nástroji záleží samozřejmě na tom, kdo jej (obrazně řečeno) drží v ruce. Třeba sada

i dokonale nabroušených dlát nic sama nevytvoří, ale musí přijít řezbář, který jejich pomocí vdechne nový život kusu dřeva. A tady právě přichází na scénu zcela nezastupitelná role oddílových vedoucích. Některé oddíly jsou vedoucími postupně formovány do svého druhu uměleckých děl (ať už se bavíme o rituálech, vztazích mezi členy, tradičních aktivitách či vkladu, který dávají dětem do života). Pionýrská metoda tohle sama nedokáže. Protože sama o sobě

není šablona, neměnný vzor. Ale je právě oním instrumentem, který v tom pomáhá. Přidáme-li k ní otevřené oči, věčnou nespokojenost s jednou manýrou, připravenost vedoucího naslouchat, hledat, ptát se – zajímat se o zkušenosti lidí kolem sebe a pochopitelně o svěřené děti, pak máme vše, co potřebujeme, a úspěch nás nemůže minout.

Martin

A JAK JSME TEDA JINÍ?

Povídání o „trošku jiných Pionýrech z Jižní Moravy“ je téměř u konce a já tak trochu tajně doufala, že si budu moct v praxi na RESETu ověřit, zda už nás ostatní nepovažují za ty podivíny, co mají touhu pořád něco dělat jinak. ☺ Situace mi ale průzkum nedovoluje, tak musím věřit, že těch devět krátkých textů dopadlo na úrodnou půdu a SPTO už minimálně pro většinu čtenářů není cizí slovo.

Když si ale vzpomenu na první díl, vím, že jsem slíbila odpověď na otázku, v čem jsme jiní. Po roce práce si troufám říct, že naše „jinakost“ je dána dvěma faktory – historií a lidmi, kteří v SPTO aktivně působili a působí. Oproti jiným krajům jsme po revoluci měli výhodu, že oddílů zde bylo relativně hodně a navíc je spojovala jednotná vize: sdružit se na základě společných hodnot a aktivit. Tak vzniklo SPTO, začaly se pořádat společné akce a soutěže, kterých bylo

brzy tolik, že jsme možná neměli potřebu tolik kooperovat na celostátní úrovni.

Aby tolik akcí vůbec bylo možné uspořádat, bylo k tomu potřeba mnoho nadšených lidí. Těch tu naštěstí byl dostatek a svoje nadšení předávali dál, z generace na generaci. A i já z nich čerpám. Z výprav, které pro nás chystali, čísel tolik nadšení, že mi přišlo nemyslitelné se o něco podobného nepokusit. Toužila jsem se realizovat a dostala tolik příležitostí, že jsem aktivní dodnes, stejně jako spousta mých přátel, se kterými jsem v oddíle vyrůstala.

Zkrátka jsme tak trochu měli štěstí, že jsme byli ve správnou dobu na správném místě. Jak

ale říká Mikin, dlouholetý bývalý náčelník SPTO: „Kolegové jinde v republice se dají považovat za velké hrdiny, protože když je někdo někde sám, jedna pionýrská skupina, jeden vedoucí a jeho parta, tak to tam chtělo větší člověčí sílu to ustát.“ A já bych se pod to hrdě podepsala.

Tirís

TŘETÍ STROJ ČASU

Poslední rozhovor letošního roku je s Vendulou Pangrácovou, autorkou etapové hry „V zajetí stroje času“, která se umístila na třetím místě. Jak vybírají téma? Čím rozlišují oddíly? Co plánují na tento rok? To vše se dozvíte právě tady.

Představ vaši etapovku, o co v ní šlo?

Hráli jsme stroj času, ke kterému jsme měli vlastní vymyšlený příběh. První den, když děti přijely, jsme byli v současnosti. Při nástupu na shromaždišti po ubytování dětí vysvětloval hlavní vedoucí tábora (mimo chodem můj manžel) princip tábora a byl představen jako hledač pokladů. Během nástupu za ním přišel ředitel muzea Chodsko (žijeme na Chodsku, proto muzeum Chodsko) s tím, že se mu ztratily cenné exponáty. Dal mu seznam exponátů, které se ztratily (např. světelný meč, zmenšenina egyptské pyramidy), a poprosil ho, aby mu je našel. Hledač pokladů poprosil děti, jestli by mu s hledáním pomohly, a tím to všechno začalo. Měli jsme sestrojený stroj času. Bylo to staré kolo, ke kterému byl přidělaný satelitní talíř a počítač. Každý večer při nástupu bylo vybráno jedno dítě, které šlapalo na stroji času, a přenesli jsme se do jiného období, ve kterém jsme hledali ztracený exponát. K přenesení do jiné doby byly připravené scénky z daného období v kostýmech a každé ráno jsme se probudili do tábora vyzdobeného dle určité doby. Na konci každého dne jsme získávali nalezené exponáty, které jsme na konci tábora předali

zpět řediteli muzea.

Čím je vaše etapovka zajímavá?

Je to ten typ etapových her, kdy každý den je něco jiného. Mě baví, že se nemusíme celých čtrnáct dní řídit jednou dějovou linkou. Další variantu jsme měli např. piráty, to jsme si řekli, že je dobrý nápad, ale budeme hledat poklad a co pak? Co celých čtrnáct dní? Takhle jsme jeden den byli v pravěku, další třeba v renesanci a každý si v tom něco našel. Pro děti, co rády sportují, jsme měli třeba olympijské hry, v Egyptě jsme dělali na hrnčířském kruhu, takže i děti, co rády vyrábí rukama, si přišly na své. A také se snad něco i přiučily z historie. Tato hra také umožňuje, že nemusí jednotlivé dny jít v posloupnosti za sebou,

ale když jsme měli na den Vikingů naplánované hry s vodou, mohli jsme den plánovat dle počasí. Nejeli jsme dle časové osy, ale putovali nahodile.

Jak probíhá organizace u vás na táboře?

Máme jednoho hlavního vedoucího. Já jsem byla nominována na programového vedoucího a starám se o nástěnky a bodování. Pak máme každý den dva vedoucí dne, kteří hlídají, aby ráno byly děti vzbuzené, v určitou dobu byly na obědě, aby měly připravené věci, když jdeme někde do okolí, a také pískají večerku. Řídí jednotlivé dny, ale ne program. Program mají na starosti předem určené skupiny.

Můžeš upřesnit ten průběh příprav?

Asi v lednu jsme sepsali náměty na celotáborové hry, sešlo se jich kolem deseti nebo jedenácti. Pak jsme přes internet hlasovali s tím, že s vítěznou hrou musím já a hlavní vedoucí souhlasit, když ji máme připravovat.

TAKHLE JSME JEDEN DEN BYLI V PRAVĚKU, DALŠÍ TŘEBA V RENESANCI A KAŽDÝ SI V TOM NĚCO NAŠEL.

”

“

vat. Mezi navrženými byl např. Avengers, a k tomu bych nevěděla co připravit, není to můj šálek čaje. Nakonec zvítězil stroj času. Společně s hlavním vedoucím a ještě jednou „kolegyní“ jsme připravili kostru těch třinácti témat. Připravili jsme i některé hry, náměty a externí akce, které se k jednotlivým dnům hodí. Někdy v březnu, dubnu jsme se všichni sešli. Vedoucí a instruktory jsme rozdělili do čtyř skupin. Mezi sebou si potom vymysleli názvy a vybrali si barvu skupiny. Máme barevně odlišené skupiny a děti dostávaly první den kšiltovky se svojí barvou, abychom se lépe při hrách rozeznali. Každá skupina vedoucích a instruktorů má za úkol připravit na nástěnku obrázky se jmény dětí, dále označení do jídelny, aby děti věděly, kde sedí, a také označení na chatky. Pak každá skupina dostala přidělené tři dny. Některé dny jsem rozdělila sama dle zaměření vedoucích, některé dny jsme losovali. Máme tam tělocvikáře, tak ten dostal Antiku a řecké olympijské hry přidělené, protože vím, že jako tělocvikář den dobře připraví. Jelikož dny měly již vymyšlenou kostru a většinu her, vedoucí vymýšleli

SOUTĚŽ
ETAPOVÝCH
PIONÝR HER

většinou už jen některá stanoviště nebo krátkou hru před večerkou. Letos si každá skupina připravovala i scénku nebo představení jednotlivých etap v kostýmech. Připravenost programu už poté řeším jen s jednotlivými skupinami samostatně přes internet nebo na schůzkách. Během tábora se vždy dva, tři dny dopředu domlouváme na jednotlivých dnech.

Kolik máte na táboře dětí a jak jsou přibližně staré?

Loni jsme měli 55 dětí od první do deváté třídy. Nejvíce dětí bylo ze třetí a čtvrté třídy a potom také šesté a sedmé třídy. A ještě k tomu jsme měli šest „předškoláků“, což byly děti personálu. Nejmladšímu byly tři roky a nejstaršímu pět a nově jsme pro ně udělali vlastní soutěžní skupinku.

Co plánujete na tento rok, pokud se tábor bude konat?

Máme vymyšlené téma Pána prstenů, pracujeme na něm, ale nevíme, zda ho v současné situaci budeme moci uskutečnit. Připravujeme ho proto tak jako vložněji, uvidíme, jak vše dopadne.

ptal se **Radovan**

DRIL PRO PÁR MEDAILÍ

aneb ani při sportu se nesmí nic přehánět

„Výš ty nohy! Neřákej se! Ty už se jdeš zase napít? Kde máš špičky? Ty sis je zapomněla? Běž si udělat třicet sedů lehů a pak se k nám připoj.“ I po čtrnácti letech, co jsem skončila s moderní gymnastikou, mi tyhle věty stále znějí v uších. Dril, který jsme já a spousta dalších holek dennodenně zažívaly, mi dnes přijde naprosto absurdní, v sedmi letech jsem ho ale brala jako běžnou součást sportování. „Chceš to někam dotáhnout? Tak musíš makat!“ Slyšela jsem od trenérek. Jenže realita ukazovala, že hranice mezi motivací k většímu výkonu a fyzickým i psychickým terorem je velmi tenká.

S moderní gymnastikou jsem začala asi v pěti letech, odkoukala jsem to od starší sestry a cvičení mě bavilo. Těšila jsem se na závody, kde vládla pohodová atmosféra a dívky cvičily s úsměvem na rtech a v nazdobených trikotech. Jenže postupem času jsem přišla na to, že ten úsměv vůbec není přirozený a za ohebností se skrývá pláč gymnastek a řev trenérek... V sedmi letech jsem už trénovala čtyřikrát týdně, včetně hodiny baletu, která začínala v sedm ráno. V devíti jsem už jezdila na mezinárodní závody, všechny prázdniny trávila na soustředěních, kde jsme cvičily i osm hodin denně, nesměly jsme si přidávat jídla, abychom nepřibraly, a komu našly trenérky ve věcech sladkosti, ten byl nemilosrdně potrestán posilováním navíc.

Obecně se u nás všechno hodně hlídalo. Váha, vhodné oblečení, chození na čas,

kvalita drdolu na hlavě... Všechno muselo být perfektní a sedět podle tabulek, jinak bylo zle. Komu něco nešlo, tomu trenérka pomohla – při šňůrách si na něj sedla, jiné cviky nechala dívku trénovat tak dlouho, dokud se je nenaučila. A nedej bože, když se při tréninku chtěla gymnastka napít nebo jít na záchod. To všechno kvůli pár minutám na place a pár medailím.

Brzy se proto stalo to, co bylo nevyhnutelné. V devíti letech moje máma nasupeně vtrhla do kanceláře trenérky s tím, že končíme. My se sestrou stály za jejími zády, třepaly se hrůzou a neobměkčil nás ani medový hlas trenérky, která najednou otočila. My ale znaly realitu, která se odehrávala za zdmi tělocvičny bez dohledu rodičů.

Postupně po nás skončila i většina ostatních dívek, se kterými jsme cvičily. Některé jen

se šrámy na duši, jiné i se zdravotními problémy. Od té doby jsem se už pořádně k žádnému sportu nedostala, jakmile někde začal podobný dril, utíkala jsem pryč. Navíc jsem byla zvyklá soutěžit, a když jsem nebyla dost dobrá, nebavilo mě to. Ještě po čtrnácti letech si stále musím u běhu připomínat, že ho dělám pro radost. Věřím ale, že tuhle kapitolu života překonám dřív, než medaile schované ve skříni zmizí pod nánosem prachu.

Tirís

CO NA TO SPORTOVNÍ PSYCHOLOG?

Na téma přiměřenosti i volby vhodných pohybových aktivit jsme se zeptali psychologa a lektora Milana Studničky, který se zabývá mimo jiné problematikou sportování u malých dětí a je spoluautorem knihy Každá bolest má svou příčinu.

Jaké sporty jsou podle vás pro děti nejvhodnější?

U kluků jsou ideální úpolové (bojové, pozn. red.) sporty, třeba řecko-římský zápas nebo judo, protože tyto sporty mají skvěle zvládnutou didaktiku gymnastiky, kluci jsou díky nim obratní a nebojí se konfliktu, což se jim v životě může hodit. A z mojí zkušenosti jsou v těchto sportech velmi přirozené autority a trenéři bývají více v klidu, na rozdíl od fotbalu a dalších sportů, kde mnozí trenéři řvou po dětech a „honí si svoje ego“. Samozřejmě se najdou i výjimky. Obecně je

ale pro všechny malé děti daleko lepší, když sportují s rodiči, chodí na kolo, do přírody, běhat a plavat. Takový všeobecný gymnasticko-atletický rozvoj je absolutní základ.

Podle čeho by měl rodič vybírat sport?

Na co si dát pozor v raném dětství, je, aby trenér nebyl příliš výkonnostně založený. Trenér, který bude tlačit malé děti do specializace a velkého výkonu, který je nevrlý a křičí na ně, když jim něco nejde, jim může vzít radost ze sportu. Takoví trenéři jsou

Občas se jako vedoucí potýkáme s tím, že dítě odmítá hrát nějaký sport. Jak je podle vás nejlepší k takovému dítěti přistupovat?

Ono je strašně těžké, když dítě nemá zdravý základ z rodiny, jde do nějaké organizované skupiny a takto se sekne. Zdravě se vyvíjející dítě by mělo mít radost z jakékoliv aktivity, ale pokud je například doma tlak na výkon, tak dítě a priori může odmítat dělat nové věci, protože má strach, že by selhalo. Děti často svým přezíráním a zesměšňová-

„ ZDRAVĚ SE VYVÍJEJÍCÍ DÍTĚ BY MĚLO MÍT RADOST Z JAKÉKOLIV AKTIVITY “

jedním z důvodů, proč děti v pubertě masově přestávají sportovat, což je obrovská škoda. Hodně ale zdůrazňuji, ať rodiče berou dítě ven a nezbavují se zodpovědnosti, vždyť kotoul ho naučíme klidně i sami.

ním sportovních aktivit vlastně skrývají svůj strach, že by nebyly dost dobré. Takže tento problém velmi často souvisí s nízkým sebevědomím dítěte, protože vyrůstalo v prostředí, které je zaměřené na výkon.

SKRYTÁ HROZBA ENERGETICKÝCH NÁPOJŮ

Spotřeba energetických nápojů v ČR každoročně stoupá (mezi lety 2018 a 2019 o 11 %). Podstatnou část konzumentů tvoří děti a mladiství... Po energetických nápojích se lépe soustředí, mohou hrát déle na počítači nebo mají lepší sportovní výsledky.

Někteří lidé považují energetické nápoje za obdobu slazených nápojů. Není se čemu divit, v obchodech jsou často pohromadě. Energy drinky se ale od běžných slazených nápojů odlišují obsahem kofeinu.

Typickou představou je, že kofein je závažná látka, kterou sníme či vypijeme a do těla nám vstoupí nová energie. Tak to ale není. Ve zkratce lze říct, že kofein dokáže ošálit náš mozek, aby únavu ignoroval a dával tělu pokyny, aby bez zábran spotřebovávalo všechnu energii, kterou má k dispozici. Zastánci energetických nápojů tvrdí, že kofein v nich není problém, vždyť ho obsahuje také káva, čaj, čokoláda... Ze srovnání v boxu je ale jasné, že energy drinky ho obsahují mnohem více (zhruba jako dvě espressa).

KOFEIN V POTRAVINÁCH A NÁPOJÍCH

- mléčná čokoláda (50g) – 10mg kofeinu
- hořká čokoláda (50g) – 25mg kofeinu
- čaj (220ml) – 50mg kofeinu
- Coca-cola (500ml) – 56mg kofeinu
- káva – espresso (60ml) – 80mg kofeinu
- káva filtrovaná (200ml) – 90mg kofeinu
- Energy drinky (500ml) – 160mg kofeinu

Zdroj: EFSA (European Food Safety Authority)

EFSA (European Food Safety Authority) v roce 2015 došla k závěru, že pro zdravého dospělého jedince konzumace kofeinu do 200mg v jedné dávce a do 400mg během 24 hodin není nebezpečná. To ale neznamená, že tato dávka nezpůsobuje žádné změny ve fungování našeho těla či že je dokonce zdraví prospěšná. Už 100mg kofeinu totiž může u dospělého člověka ovlivnit spánek a spací návyky. U dítěte se konzumace bezpečné dávky kofeinu pohybuje do 3mg na kilogram váhy v jedné dávce, tedy u 30kg vážícího dítěte by

dávka kofeinu neměla překročit 90mg. Důležité je si však uvědomit, že kofein děti konzumují také v čokoládě, kakau a kolo-vých nápojích. Zvýšená konzumace kofeinu dětmi a mladistvými stojí za řadou zdravot-ních problémů, kterými jsou např. zvýšení krevního tlaku, kardiovaskulární problémy, srdeční arytmie a poruchy spánku.

TROCHA STATISTIKY

Světová zdravotnická organizace (WHO) uvádí, že přes 10% mladých Čechů má sklon k rizikové konzumaci energetických nápojů, tj. pije minimálně dva týdne. Chlapci je pijí 2,5 krát častěji než dívky. Třicet tisíc českých školáků ve věku mezi 13 a 15 lety je tak ohroženo jak řadou zdravotních rizik spojených se zvýšenou konzumací těchto nápojů, tak dalšími faktory, které s jejich pitím dle zjištění souvisí – ať už jde o kouření, opakovanou opilost, častější konzumaci marihuany či potíže se spánkem. To vše je u konzumentů energetických nápojů násobně častější. Mnohem častěji se u nich také objevuje deprese, bolest hlavy, nervozita, podrážděnost, hraní na PC více než čtyři hodiny denně a trávení času na sociálních sítích více než čtyři hodiny denně.

RIZIKO ZÁVISLOSTI

Zásadním problémem je i návykovost kofeinu. Když se dobře vyspíme, má naše tělo určitou úroveň nabuzení. Po přidání látky, jako je kofein, začne být naše tělo zmatené a přestává se „snažit“. Tělo je totiž moudré, což v tomto případě znamená také líné. Proč by se mělo snažit nás energetizovat, když to zvládneme dodáním kofeinu zvenčí? Tělo si zvykne na to, že své běžné

úrovně nabuzení nemusí dosahovat samo, že mu vždycky nějak pomůžeme, a na svou pravidelnou dávku kofeinu si zkrátka zvykne a bez ní se stane nepoužitelné. Znáte kolem sebe někoho, kdo se bez ranní kávy neprobere? Přesně o tom teď mluvím. Zvrátit tento stav trvá u dospělého několik týdnů (které provází podrážděnost, bolesti hlavy apod.), během kterých si tělo zvyká, že žádný kofein nepřijde a že se musí začít snažit samo – jak to umělo i dřív.

U dětí jsou však dopady kofeinové závislosti dramatičtější. Kofein v tomto případě zasahuje do vyvíjejícího se těla, které se jednoho dne nebude schopno vrátit do stavu „bez kofeinu“, protože ho ve své plně vyvinuté formě nikdy nezažilo. Čím nižší je věk, kdy začne dítě užívat jakoukoliv návykovou látku včetně kofeinu, tím zásadnější dopady to má na jeho zdraví a možný rozvoj závislosti.

STANOVME PRAVIDLA

V ČR zatím nemáme zákon, který by zakazoval prodej energetických nápojů dětem a mladistvým. Děti tak s nimi klidně mohou přijít na schůzku. V tu chvíli je na nás, zda jim jejich konzumaci povolíme. Pokud se (rozumně) rozhodneme, že ne, musíme samozřejmě takový zákaz dobře vysvětlit (i rodičům) a sami ho dodržovat.

Mojí ambicí není, aby děti již nikdy energy drinky nepily. To není reálné. Neměli bychom je ale nechat bez povšimnutí. Můžeme tím dětem i rodičům pomoci jejich život zase alespoň o malinko zlepšit.

Tamara Kunčarová

psycholožka a lektorka prevence,
www.zittadated.cz

PIONÝRSKÁ APATYKA – lék na naše bolístky

Když jsme v lednu chystali podklady pro oblastní konferenci o činnosti, netušili jsme, že jich většina neproběhne. Přišel nouzový stav a všechny plány změnil. Chybí nám vaše názory – názory lidí z praxe, názory lidí, kteří pracují s dětmi, pracují s dobrovolníky, hledají různé způsoby motivace nebo aktivity, kterými oživit oddílovou činnost.

A tak si teď musíme poradit jinak. V současné chvíli probíhají k jednotlivým tématům diskuze na Přihlašovně a my budeme rádi, pokud se vás co nejvíce zapojí a podělí se o svůj názor, přichází námět nebo nápad. Prosíme, pomozte nám připravit ingredience, se kterými budou „lékárníci“ v Pionýrské apatyce v září pracovat.

CO JE PIONÝRSKÁ APATYKA?

Je to tak trochu jiná konference o činnosti Pionýra, která se bude konat 4. – 6. září 2020 nedaleko Ždírcu nad Doubravou.

Je určena pro ty, kdo mají zájem pro oblast Činnost a Lidé v Pionýru něco udělat. Chtějí pomáhat na úrovni krajských organizací a republiky. Nebojí se práce a času, který budou muset investovat. Pro ty, kdo chtějí

mít možnost vyjádřit se a ovlivnit vývoj věcí v Pionýru.

O JAKÝCH TÉMATECH BUDEME MLUVIT?

Lidé

Kategorie 14+

Motivace a odměňování dobrovolníků

Průvodcování

Model nového systému PVC/škol v Pionýru

Činnost

Životaschopný oddíl

Soutěže a akce

Výchovné programy

CO PRO VÁS JEŠTĚ CHYSTÁME?

Představení jednotlivých oblastí činnosti s praktickými ukázkami:

- Dodgeball, Kin-ball – sportovní aktivity
- Není to jen Airsoft – představení komplexní branné výchovy
- UZNADO – hra na hvězdíčovém principu včetně praktické ukázky stanoviště
- Pionýrský Sedmikvítek – představení oblastí a výtvarná aktivita na místě

- Technika – Ozobot, Merkur, představení technického stanoviště ze hry UZNADO
- Diskuzní stoly na témata, která jsou nad rámec témat vytyčených pro obsahovou konferenci. Možnost představit svůj nápad, námět, zkušenost apod.

Program ještě ladíme, ale pokud tě akce oslovila, hledej na pionyr.cz/mok, kde najdeš i bližší informace o tom, jak se na Pionýrskou apatyku na Přihlašovně přihlásit.

„Nebudme lhotejní. Jaké si to uděláme, takové to budeme mít.“

Těšíme se na vaše názory a s těmi, kteří do toho chtějí jít, na setkání v září.

Darina

OHLÉDNUTÍ ZA BOHOUŠEM

Emoce se přenášejí těžko... a tyhle řádky jich zase budou plné.

V sobotu, 16. května, opustil naše řady Bohuslav Kühnel, v letech 1990 (květen) – 1991 (duben) předseda Federální rady Pionýra. Patřil tedy k těm, kteří převáděli náš spolek do nových společenských podmínek. Podílel se ovšem i na práci dalších orgánů – původně na úrovni Obvodní rady Pionýra Praha 1 či České rady Pionýra, včetně výkonného výboru ČRP, působil jako člen řady odborných pracovních skupin v rámci Pionýra i mimo něj. Patřil také k průkopníkům krajského uspořádání, i když to již ve Středočeském kraji.

Mnoho pionýrek a pionýrů má uloženy vzpomínky na ZŠ Jindřišská, která v 90. letech poskytovala útočiště mnoha pionýrským jednáním a akcím. Za všechny vzpomenu alespoň „Pane, budeme si hrát“ – jako předchůdce Kamínek... Tam působila „jeho“ 13. PS a díky tomu jsme tam měli dlouhodobé zázemí.

Čest jeho památce.

Martin

AUTORSKÁ PRÁVA V NAŠÍ ČINNOSTI

Původcem autorského díla může být jen člověk – jen ten je schopen původní tvůrčí činnosti. Autoři a umělci jsou totiž vzácní svou jedinečností: mají tvůrčího ducha. Vzácné je třeba chránit, proto máme zákony na ochranu autorských a podobných práv.

Vzpomínám si na hádku v provozovně zaměřené na výrobu propagačních předmětů. Zákazník se dožadoval výroby triček s obrázky. V autorském právu zběhlý pracovník vysvětloval, že rád vyhoví, ovšem že zákazník musí přinést souhlas agenta zastupujícího vlastníka autorských práv k obrázkům. Zákazník stále hlučněji vzdoroval. Ochladl, když se ho pracovník zeptal, jak by se měl chovat, pokud by se na něho jiný obrátil s tím, aby mu vyrobil trička opatřená logem „Adidas“, tedy padělky. Pán se uklidnil a zřejmě pochopil, protože posbíral své předlohy, omluvil se a odešel.

AUTORSKÁ PRÁVA A OCHRANÉ ZNÁMKY

Není podstatné, že obrázky byly chráněny právem autorským, kdežto logo „Adidas“ je ochrannou známkou a chrání je právo známkové. Podstata je shodná: jedná se o práva k tzv. nehmotným statkům – k tomu, co bylo vytvořeno a je zde nositel práv, která je možné zpeněžit a současně jsou chráněna před neoprávněným použitím. V naší činnosti často používáme motivy z filmů či knih, které jsou dětem blízké. Samozřejmě, že takový postup je pro děti atraktivní, poutá jejich zájem a naše výchovná činnost je efektivnější. Musíme však respektovat práva autorů – vytvářením reprodukcí obrázků (tiskem, na oděvu či jinak), promítáním filmů a rozmnožováním knih můžeme nedovoleně zasáhnout do autorských práv a dostat se tak do křížku se zákonem. Využívat bychom tedy měli obrázky, rozmnoženiny apod. jen legálně získané, případně rozmnoženiny požít se souhlasem autora (nebo jeho zástupce). Logicky vyvstává otázka, proč má autor tak privilegované postavení?

TROCHA HISTORIE

Ve středověku autoři dílo vytvořili – obraz namalovali, knihu sepsali – a když výsledek prodali, mohli si započítat náklady i zisk a odměnu. Vytvořit kopii obrazu nebo opis knihy byla sama o sobě věc tak náročná a nákladná, že autorům fakticky nevadila a ani je neohrožovala. Operu či divadelní hru mohl vyslechnout jen ten, kdo u vstupu zaplatil... Okruh příjemců děl (čtenářů či posluchačů) byl buď omezený, nebo se dal snadno kontrolovat. Problém vznikl s vynálezem knihtisku. Koupě knihy byla zprvu chápána jako právo s ní nakládat libovolně – tedy ji nechat

rozmnožit a autor utřel nos. Že je to špatně, poprvé pochopili v Anglii, která má světový primát v ochraně psaných děl. Situace autorů se zhoršila technickým pokrokem. V okamžiku zrodu masového tisku, vynálezů fotografie, fonografu a kinematografie se situace od základu změnila. Kontrola se ztížila a navíc autorův (umělcův) výkon stačilo jednou zaznamenat a pak mohl klidně umřít hladem. Záznam se dal neomezeně rozmnožit, prodat a získat tak tisícinásobky zisku, oproti tomu, co bylo zapláceno autoru či umělci. Tím vznikla faktická potřeba materiálního i právního řešení.

PRÁVNÍ OCHRANA

V našem právním systému máme uzákoněna autorská práva osobní a majetková. Práva osobní obsahují právo dovolávat se autorství (že jsem původcem díla) a dílo hájit proti zásahům (např. kdyby skladbu nebo

právo pojmáno jako právo „užití“ díla, které se uděluje tzv. licenční smlouvou. Ta obsahuje alespoň dvě skutečnosti: jaký způsob užití se dovoluje a jaká odměna (tzv. honorář) za to autoru náleží (nebo bezplatnost licence).

JDE TO I BEZ NÁKLADŮ

Bezplatně můžeme podle zákona autorské dílo používat neziskově (!!! – žádné vstupné, ani dobrovolné) při občanských či náboženských obřadech nebo při úředních akcích pořádaných orgány veřejné správy, při školních představeních, v nichž účinkují výlučně žáci, studenti nebo učitelé školy nebo školského či vzdělávacího zařízení (to by mělo dopadat na naši činnost) k výuce nebo užití žákovy díla, vytvořeného ke splnění povinností plynoucích ze vztahu ke vzdělávací instituci (tzv. školní dílo). V praxi to znamená, že když hrajete s dětmi na táboře scénku a při ní zpíváte písničku chráněnou autorským právem, je to v pořádku. Nemůžete ale tu samou písničku pustit z CD nebo jiného nosiče záznamu, ani když jste si ho koupili. Koupí jste získali „licenci“ nahrávku užívat pro vlastní potřebu, nikoliv ovšem k veřejnému poslechu.

Obecně známé je dále např. právo citace s uvedením zdroje a tzv. licence zpravodajská – pro sdělovací prostředky. Zvláštní režim mají tzv. díla volná (je to u nich uvedeno) nebo díla s doložkou „CC“, což je zkratka anglického označení „Creative Commons“ – díla k volnému použití, za podmínky, že s jejich užitím nově vytvořená díla budou označovat dílo původní a díla nově vytvořená budou také „CC“ (tedy k volnému použití).

„...KDYŽ HRAJETE S DĚTI NA TÁBOŘE SCĚNKU A PŘI NÍ ZPÍVÁTE PÍSNÍČKU CHRÁNĚNOU AUTORSKÝM PRÁVEM, JE TO V POŘÁDKU. NEMŮŽETE ALE TU SAMOU PÍSNÍČKU PUSTIT Z CD...“

román chtěl někdo „vylepšit“). Tato práva nelze „prodat“ – pokud autor jednou něco vytvořil, nemůže to vytvořit nikdo jiný. Práva majetková jsou taková, která lze zpeněžit: knihu vydat tiskem či jako audioknihu, obraz reprodukovat, film promítat v kině, vysílat v televizi, na internetu nebo prodávat či půjčovat jeho kopie. Vlastností těchto „nehmotných“ práv je totiž skutečnost, že se použitím neopotřebují ani nespotebují – film lze vysílat bezpočtukrát, stejně jako vydat knihu, vytisknout fotografii či instalovat počítačový program. Proto je toto majetkové

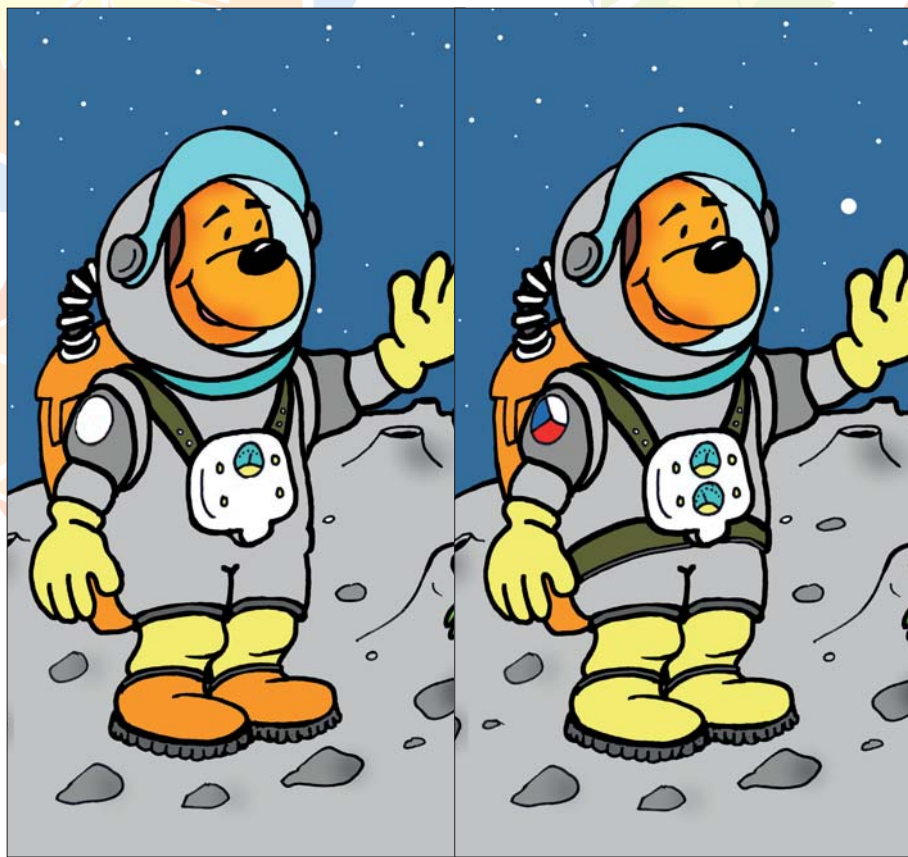
NENÍ TO LEGRACE

Ten kdo neoprávněně používá cizí autorská díla, musí počítat s tím, že za neoprávněné užití bude muset zaplatit dvojnásobek obvyklé odměny a navíc může být postaven před trestní soud a dokonce skončit i ve vězení (zpravodajsky atraktivní celnické razie na tržnicích cílené k potlačení obchodu s padělkami značkových oděvů, obuvi či pirátskými kopiemi filmů, programů apod.). Tak na to dejte pozor.

Michal

NAJDI 7 ROZDÍLŮ

STÁTNÍ VLAJKY

Jsou důležitými symboly států, které reprezentují – mají svoji symboliku, historii, příběhy. Jsou i nositeli tradic či inspirací... Pojďme se u některých zastavit a vyzkoušet své znalosti.

VÍŠ TO?

Je podlouhlejší, než bývá obvyklé, a základem je červený list, v žerďové části se nachází dva trojúhelníky – protáhlejší žlutý a užší černý. V černém trojúhelníku je umístěna bílá pěticípá hvězda. Vlajka vznikla již v r. 1975, kdy pro Timor skončila koloniální nadvláda Portugalska, záhy však ostrov ovládla Indonésie. Národně osvobozenecský boj tak pokračoval za velkých lidských obětí – k tomu se váže červená barva, symbolizující prolitou krev. Černá barva má připomínat koloniální minulost a žlutý trojúhelník symbolizuje naději v lepší zítřky. Bílá barva hvězdy tradičně symbolizuje mír a svobodu. (Státní vlajka je inspirována vlajkou Revoluční fronty pro nezávislý Východní Timor – Fretilin.)

O který stát jde? Nápodvedou je, že jako 191. členský stát byl přijat do Organizace spojených národů v roce 2002.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI Z KVĚTNA

Obrázek: Oproti levému na tom pravém 1) chybí mrak 2) na týpí chybí tyče 3) chybí jeden puntík a 4) jeden puntík je žlutý 5) pes má jinou barvu náprsenky 6) dýmka nemá díru a 7) psovi na pravém rukávu chybí třásně.

Státní vlajka: Vatikán, San Marino.

Osmisměrka: Stále aktuální... je mýt si pečlivě ruce

A jaké odpovědi jsou správné tentokrát? Napište správné odpovědi na mozaika@pionyr.cz a získáte dáreček z E-mošky! ☺

ZÁZRAČNÁ STUDÁNKA V PRAZE

V hlavním městě najdeme přes stovku studánek. Bohužel, většina z nich vám nenabídne pitnou vodu. Jedna z těch, ve kterých najdeme nejen pitnou, ale dokonce zázračnou vodu, se nachází v lysolajském údolí. Je považována za jeden ze čtyř nejdůležitějších pramenů v povodí Šáreckého potoka. Podle lidových pověstí je místní voda léčivá, snad tímto způsobem přišla studánka k názvu Zázračná.

To, že se jedná o ideální výlet, potvrdí i fakt, že okolí studánky je parkově upraveno. Pokud máte zájem o delší procházku, můžete se projít až do blízkého Šáreckého údolí. Jelikož se místo nachází kousek od centra, můžete se snadno dopravit městskou hromadnou dopravou k libovolné historické památce, která vás v Praze láká.

Studánka i její okolí nabízí množství kešek, takže ti, kteří mají zájem nějakou z nich najít, budou mít vskutku žně.

Bětko

PIONÝRSKÁ OSMISMĚRKA

Vyzkoušej si svůj důvtip a vylušti tajenku. Osmisměrku můžeš ostatně zkopírovat a rozmnožit i pro děti nebo zvětšit pro společné luštění...

BRUSKA
DRUHÁK
DRUŽIČKA
FALZIFIKÁT
GEJZÍR
GESTIKULACE
KORÁB
LOUŽE
MAČETA
MIKROSKOP
MIXÉR
OŠTĚP
PAMÁTNÍK
PRÁVNÍČKA
RAMPOUCH
SLEPIČKA
VĚTEV

TAJENKA: Nejasnosti kvůli kovidové hrozbě .....

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

- 9. 6. oslaví své 50. narozeniny **Dana Kumprechtová** ze 7. PS BORAČ (Jihomoravská KOP).
- 10. 6. oslaví své 50. narozeniny **Luboš Pavel** ze 16. PS Centrum zájmové činnosti dětí – DISK (Pražská OP).
- 15. 6. oslaví své 50. narozeniny **Martin Kudláček** ze 6. PS Kolín (Středočeská KOP).
- 4. 7. oslaví své 65. narozeniny **Miroslava Rabasová** z PS Kormorán (Pardubická KOP).
- 11. 7. oslaví své 65. narozeniny **Václav Brand** z PS Tuláci (Plzeňská KOP).
- 1. 7. oslaví své 40. narozeniny **Jiří Calta** z PS Horní Bříza (Plzeňská KOP).
- 12. 8. oslaví své 55. narozeniny **Milena Žáková** z PS Radost (Královéhradecká KO).
- 20. 8. oslaví své 45. narozeniny **Halka Johanová** z PS Nymburk 2 (Středočeská KOP).
- 26. 8. oslaví své 45. narozeniny **Petr Stoudek** ze STANICE MLADÝCH TECHNIKŮ 3. PS (Jihomoravská KOP).
- 3. 8. 1980 oslaví své 40. narozeniny **Lenka Peprníková** z PS Bokouš (Královéhradecká KO).
- 29. 8. 1980 oslaví své 40. narozeniny **Matěj Dvořák** z PS Štětí (Ústecká KOP).

BLAHOPŘEJEME!

VÝROČÍ

1. 7. 1930 uskutečnily Československé státní aerolinie svůj první mezinárodní let (letadlem Ford 5-AT na lince Praha – Záhřeb). (obr. 1)

2. 7. Světový den UFO

5. 7. Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje (státní svátek ČR)

6. 7. 1415 byl upálen mistr Jan Hus – kněz, myslitel, reformátor a kazatel, z jehož odkazu vycházelo husitství (toto datum je na jeho památku státní svátek ČR). (obr. 2)

12. 7. 1260 porazil v Bitvě u Kressenbrunnu Přemysl Otakar II. uherského krále Bélu IV.

14. 7. 1420 v bitvě na Vítkově zvítězili husité vedení Janem Žižkou nad křižáky vyslanými Zikmundem Lucemburským.

21. 7. 1880 se narodil Milan Rastislav Štefánik, spoluzakladatel československého státu. (obr. 3)

24. 7. 1860 se narodil Alfons Mucha, světoznámý secesní malíř, grafik a designér.

28. 7. 1420 byl i přes porážku v bitvě na Vítkově Zikmund Lucemburský korunován za českého krále.

30. 7. Mezinárodní den přátelství

6. 8. 1945 svrhl americký letoun atomovou bombu na japonské město Hirošima (toto datum je připomínáno jako Světový den boje za zákaz jaderných zbraní). (obr. 4)

9. 8. Mezinárodní den původního obyvatelstva

9. 8. 1945 byla americkým letectvem svržena další atomová puma na Japonsko, tentokrát na město Nagasaki.

12. 8. Mezinárodní den mládeže

13. 8. Den leváků

18. 8. 1830 se narodil František Josef I., rakouský císař a český a uherský král z dynastie habsbursko-lotrinské. (obr. 5)

19. 8. Světový den humanitárních pracovníků

23. 8. Mezinárodní den památky obětí obchodu s otroky

23. 8. 1305 byl v Londýně po krutém mučení popraven William Wallace, vůdce skotského povstání proti Angličanům.

V červnu 1968 – se v Seči konala I. národní konference pionýrských pracovníků Čech, Moravy a Slezska. Na jaře jsme měli v plánu setkání s jejími pamětníky, o kterém jsme chtěli psát v této Mozaice. To nám situace nedovolila, věříme ale, že v letních měsících už bude setkání možné a plánované povídání si přečtete v zářijové Mozaice.

MOZAIKA PIONÝRA

přehled ročníku 2019–2020

FOTOREPORTÁŽE Z AKCÍ PIONÝRA (STR. 2)

1/2019 Další povedená táborová sezóna
2/2019 Škola o prázdninách? Jasně!
3/2019 Dravci oslavili dvacet let činnosti /
Lesem ke hvězdám
4/2019 Sedmikvítek opět v Ústí nad Labem /
Všetulské dostavník
5/2020 Hradecké setkávání
6/2020 Melodie 2019/2020 ve finále
7/2020 Koncert Děti dětem – fotokoutek
8/2020 Pandemie! Týká se i nás
9/2020 Zažehli jsme ohýnky
10/2020 Soutěž technických dovedností již
potřetí v Holešově

ZPRÁVY Z AKCÍ A SOUTĚŽÍ

1/2019 Střípky z táborů (str. 6)
3/2019 Víkendovka pro jihomoravské ve-
doucí (str. 4)
3/2019 Pražáci se sešli ve Sloupu (str. 5)
3/2019 Den v... Pardubicích na Mostě
(str. 6)
3/2019 Pionýři zkřížili lakrosky (str. 9)
3/2019 Zážitkový kurz pro lektory ZZA
(str. 15)
4/2019 72 hodin – děkujeme našim dobro-
volníkům! (str. 4)
4/2019 Jak jsme restartovali deskové hry
(str. 5)
4/2019 Víkend plný vzdělávání dobrovol-
níků (str. 15)
5/2020 Nebojte se vítězit! Jde to... (str. 4)
5/2020 Oblastní kola Pionýrského
Sedmikvítku (str. 11)
6/2020 Brána k druhým ocenila dobré
skutky dětí a mladých lidí (str. 18)
7/2020 Parádní koncert Děti dětem (str. 4)
7/2020 Dvacet let Ledové Prahy (str. 6)
7/2020 Výsledky soutěže etapových her
(str. 12)
7/2020 Rukodělný slabikář (str. 17)
7/2020 Slavíme. Tančíme. Plesáme. (str. 18)
9/2020 Ani koronavirus nezastaví Sedmikvítek
(str. 13)
10/2020 CLONA: Nejlepší fotky roku 2019
(str. 4)

ČLÁNKY K TÉMATŮM VYDÁNÍ (mimo stálé rubriky)

1/2019 Začíná(me) (str. 4)
1/2019 Pomocníci pro otevřené akce /
Zapojte se i do projektů mimo Pionýr
(str. 15)
4/2019 Certifikát dobrovolníka (str. 18)
6/2020 Tvoříte? Mohlo by se vám hodit...
(str. 5)
6/2020 Jak udělat dobré fotky (str. 6)

8/2020 Třídím, třídiš, třídíme (str. 6)
8/2020 Co dělat, když se chci zapojit víc? /
Co je to „Greenwashing“? (str. 8)
9/2020 Pandemie: Co dělat? Tipy, náměty,
informace (str. 4)
9/2020 Ano, jsem pozitivní (str. 11)
10/2020 Co je UZNADO? (str. 6)
10/2020 Táboři jsou fenomén (str. 8)
10/2020 Hejbněte kostrou! (str. 10)
10/2020 Dril pro pár medailí (str. 16)

ROZHOVORY

1/2019 Den s... Honzou Šaškem (str. 8)
2/2019 Být značkař – to je poslání (str. 9)
3/2019 Odborky – různé podoby, jedna
myšlenka (str. 4)
6/2020 Od papíru k terakotě aneb jak
na výtvarky v oddíle (str. 4)
6/2020 Jak Paša vidí Pionýr za 10 let?
(str. 8)
7/2020 Vítězné Jumanji z Brna (str. 12)
8/2020 Druhá říše Fantasie (str. 5)
8/2020 Není zvěř jako zvěř (str. 9)
8/2020 Výzvy environmentální výchovy
(str. 12)
9/2020 Děkujeme hrdinům pandemie
(str. 6)
9/2020 Také druhé Příšerky s.r.o. (str. 18)
10/2020 Třetí Stroj času (str. 15)

RESET 2020

2/2019 RESET 2020 bude v Brně (str. 4)
4/2019 Přihlaste se na RESET (str. 7)
5/2020 Na co se můžete těšit na RESETu
v Brně? (str. 17)
6/2020 Znáte Brno z odvrácené strany?
(str. 15)
7/2020 Cesta na RESET a kde tu budete by-
dlet (str. 17)
8/2020 RESET 2020 zrušen! (str. 3)

ZPRAVODAJSTVÍ, INFORMACE + RŮZNÉ

1/2019 V čem jsme machři a v čem spíš ne?
(str. 9)
1/2019 Omluva Pionýru (str. 20)
1/2019 Inspirujte se pionýrskou chemií
(str. 21)
1/2019 Piš si do diáře: Kamínka 2020
(str. 21)
4/2019 Kde shánět i nabízet pomoc?
(str. 4)
4/2019 Anketa – Jak trávíte Vánoce v od-
díle? (str. 8)
4/2019 Udělejte si fóra s evidencí 2020
(str. 13)
4/2019 Úmluvě o právech dítěte je 30 let
(str. 14)

4/2019 Úspěšný rok v PS Ještěř (str. 18)
5/2020 Pár novinek z ústředí (str. 5)
5/2020 Novoroční předsevzetí: nebojme se
pochválit! (str. 14)
5/2020 Kdo platí Zlepšovadlo? (str. 15)
5/2020 Dva pořádné dárky (nemovitosti)
(str. 18)
6/2020 Zlepšovadlo – Kreslení světlem
(str. 13)
7/2020 PROČ – splněná oddílová přání
(str. 8)
7/2020 MDŽ můžeme slavit každý den
(str. 11)
7/2020 Pomáhejte s Pionýrem (str. 15)
7/2020 Setkání u náměstka ministra
(str. 15)
7/2020 Pozvánky: rukodělná LTŠ, airsoftový
víkend (str. 19)
7/2020 Stoleté výročí státní vlajky (str. 23)
8/2020 Nová trilobití klubovna (str. 13)
8/2020 Řekni ne! Online sexuálnímu ná-
tlaku a vydírání dětí (str. 14)
9/2020 Odborky dnes (str. 12)
10/2020 Těšíte se na září? Plánujte a ne-
přepalte start. (str. 12)

MALÁ OBSAHOVÁ KONFERENCE

4/2019 Malá obsahová konference (str. 9)
5/2020 Otázky (str. 17)
8/2020 Malá obsahová konference (str. 4)
10/2020 Pionýrská apatyka – Lék na naše
bolístky (str. 18)

PIONÝRSKÁ METODA

1/2019 Pionýrská metoda (str. 16)
2/2019 Otevřenost (str. 14)
3/2019 Rosteme s překážkami (str. 12)
4/2019 Aktivní občanství (str. 12)
5/2020 Sounáležitost (str. 12)
6/2020 Hry a praktické činnosti (str. 12)
7/2020 Spolupráce a škola vztahů (str. 14)
8/2020 Pod modrou oblohou (str. 11)
9/2020 Zážitky a dobrodružství (str. 15)
10/2020 Pionýrská metoda – Závěr
(str. 14)

SPTO

1/2019 PTO – trošku jiní pionýři z jižní
Moravy (str. 16)
2/2019 PTO podruhé (str. 14)
3/2019 Ringobal nebo Piotrio (str. 14)
4/2019 Vzdělávání v SPTO (str. 12)
5/2020 Tradičně netradiční (str. 12)
6/2020 Spojují nás rituály (str. 12)
7/2020 Co na to náčelník SPTO? (str. 14)
8/2020 Co na to náčelník SPTO II. (str. 11)
9/2020 Tábornické tábory (str. 15)
10/2020 A jak jsme teda jiní? (str. 14)

PSYCHOLOGIE

1/2019 Někam patřím, tedy jsem (str. 17)
 3/2019 Oklamte stres tělem (str. 14)
 5/2020 Váha velkých i malých rituálů (str. 22)
 7/2020 Face, insta nebo radši vlajkovaná? (str. 22)
 9/2020 Jak se nezbláznit z „karantény“ (str. 10)
 10/2020 Skrytá hrozba energetických nápojů (str. 17)

MAKÁME NA SOBĚ

1/2019 Chceme žít v právním státě / Co je environmentální? / Kompetence není nádivka (str. 10)
 2/2019 (Ne)rozum / Zážitky v přírodě / Kompetence a ideály (str. 8)
 3/2019 Proč pomáhat a chránit? / Čtyři kroky k vnímání přírody / Překonání (str. 10)
 4/2019 Soud zná právo, ale jenom právo / Žížalí ZOO a bylinková zahrada / Pomoc (str. 10)
 5/2020 Zavazuje nás konání i nekonání / Jak měnit svět k lepšímu? / Pomoc aneb kompetence a Ideály Pionýra (str. 13)
 6/2020 S licenci to vyjde levněji / Bádám, bádáš, bádáme / Příroda aneb kompetence a Ideály Pionýra (str. 10)
 7/2020 Kde bydliště mé / Zapojit se, angažovat se / Poznání aneb kompetence a Ideály Pionýra (str. 16)
 8/2020 Dobré mravy a nemravy/ Jsme na jedné lodi / Paměť aneb kompetence a Ideály Pionýra (str. 10)
 9/2020 Podepsat můžeš, přečíst musíš / Co nám může koronavirus říct o stavu planety? / Paměť aneb kompetence a Ideály Pionýra (str. 14)
 10/2020 Zloděj potvrzení nedává / Je to komplexní problém / Přátelství aneb kompetence a Ideály Pionýra (str. 13)

DODGEBALL

3/2019 Dodgeball pro oddíly se rozjíždí (str. 11)
 4/2019 Základní pravidla Dodgeballu (str. 11)
 5/2020 Pravidla dodgeballu pro pokročilé (str. 16)
 6/2020 Dodgeball – pravidla pro pokročilé II (str. 14)
 7/2020 Kde se hraje dodgeball? (str. 13)
 8/2020 Největší úspěch českého dodgeballu (str. 18)

VÝROČÍ

1/2019 Jak na lepení „bublin“ na dveře (str. 22)
 1/2019 Třicet oddílových zážitků čeká! (str. 23)

2/2019 Co po nás zůstane? (str. 5)
 2/2019 Grafický manuál – 30 let po svém (str. 12)
 3/2019 Pochlubte se zážitky s oddílem (str. 13)
 3/2019 Zažehneme ohně! (str. 19)
 4/2019 Třicátka za dveřmi (str. 6)
 5/2020 30 let od obnovení činnosti (str. 6)
 5/2020 Pionýrská cesta ke svobodě (str. 8)
 5/2020 Děkujeme třicátníkům! (str. 10)
 7/2020 Zažehneme ohně! (str. 10)
 7/2020 Buď Ideální (str. 11)
 9/2020 Buď Ideální – zprávy a ohlasy (str. 8)

ZAHRAŇIČÍ

1/2019 Povídání s kamarády z Finska (str. 7)
 1/2019 IFM-SEI: Zpátky ke kořenům (str. 22)
 2/2019 Pionýři po roce opět v Izraeli / Pojeďte na tábor do Británie (str. 6)
 2/2019 České buchy na Slovensku (str. 7)
 3/2019 Izrael jinak (str. 9)
 5/2020 Už z hor zní... (Izrael) (str. 10)
 6/2020 Fénix – naši nejbližší zahraniční kamarádi (str. 11)

PRÁVNÍ POSILOVNA

8/2020 Přespání v přírodě dle práva (str. 9)
 10/2020 Autorská práva v naší činnosti (str. 19)

ZADNÍ STRANA OBÁLKY

1/2019 RESET 2020
 2/2019 Trochu jiné tábory
 3/2019 Zažehneme ohně!

4/2019 Děkujeme oddílákům
 5/2020 Jak to tenkrát bylo?
 6/2020 Tvořím, tvoříš, tvoříme!
 7/2020 Zažehneme ohně!
 8/2020 Buď Ideální
 9/2020 Děkujeme
 10/2020 Pošlete etapovku do soutěže

OHLÉDNUTÍ

1/2019 Zdeněk Pšenica (str. 20)
 3/2019 Miroslav Mikeš (str. 15)
 8/2020 Helena Dráždilová (str. 12)
 9/2020 Václav Lisý (str. 12)

DALŠÍ STÁLÉ RUBRIKY

Úvodník, kalendárium, obsah čísla (str. 3)
 Sami o sobě – krátké zprávy ze spolku
 Kaleidoskop (najdi 7 rozdílů, státní vlajky, studánky, osmisměrky, narozeniny, výročí)
 Zlepšovadlo – průběžné stručné informace o projektu

STÁLÁ VŠITÁ PŘÍLOHA

Část pro vedoucí oddílů a klubů (zpravidla obsahuje: zkušenost PS/oddílu, náměty z programů Výpravy za poznáním, tipy na využití odborek, glosu k Ideálům Pionýra a další drobné texty ve vazbě k tématu či času vydání)
 Pracovní listy pro děti – k rozmnožení a využití v činnosti oddílů a klubů

TEMATICKÝ SPECIÁL

4/2019 Dobrovolnictví

Soutěž etapových her je pionýrská soutěž, určená pro všechny typy etapových her (táborové, celoroční i výpravové). V soutěži má každá skupina možnost vyhrát dotační podporu činnosti a vydání své hry.

POŠLETE ETAPOVKU DO SOUTĚŽE!

Blíží se prázdniny a s nimi čas táborů. Na přípravu táborových etapových her vynakládáme spoustu času. Chcete ho zúročit ještě jednou? Poskytnout ostatním oddílům možnost využít vaší práci? Chcete, aby skvělá hra nebyla zapomenuta? Přihlaste svou etapovu hru do soutěže!

Více na: pionyr.cz/soutezetapovychher

SOUTĚŽ
ETAPOVÝCH
HER